Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 147 (4545). 1 ИЮЛЬ 1981 й. ЧОРШАНБА.
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади.
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

◆ КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев 30 июнь куни Кремлда Германия социал-демократик партиясининг Раиси, Социалистик интернационалнинг Раиси В. Брандтни қабул қилди.

Учрашув давомида халқаро вазият ёмонлашганлигидан, хусусан қуролланиш пойгаси авж олиб, ҳарбий можароларнинг турли манбалари мавжудлигидан ва бу билан боғланган уруш хавфи кучайганлигидан жиддий ташвиш туғилганлиги изҳор қилинди.

Суҳбат дўстона, конструктив вазиятда ўтди.

◆ Келишиб олинганига мувофиқ Буюк Британия ташқи ишлар ва ҳамдўстлик ишлари министри лорд Каррингтон шу йил июль ойининг бошларида амалий визит билан Совет Иттифоқига келади.

ПАРТИЯНИНГ СОДИҚ ЁРДАМЧИЛАРИ

СССР ЁЗУВЧИЛАРИНИНГ VII СЪЕЗДИ ОЧИЛДИ

Кўп миллатли совет адабиёти арбоблари халқ манфаатларини кўзлаб яшашни, ҳаёт ҳақиқатини қарор топтиришни, коммунистик қурилишнинг актив қатнашчилари бўлишни ўзларининг юксак бурчи ва вазифаси деб биладилар. КПСС XXVI съездида ижодкор зиёлиларнинг фаолиятига берилган юксак баҳодан руҳланган совет ёзувчилари янги инсонни камол топтиришга, уни маънавий эътиқодли, аҳлоқий маданиятли қилиб тарбиялашга кўпроқ ҳисса қўшишга азму қарор берганлар.

Замон ва халқ олдида санъаткорнинг масъулияти — 30 июнь кучи Москвада, катта Кремль Саройида очилган СССР ёзувчилари VII съезди делегатларининг диққат марказида турибди.

Съезд делегатлари — таниқли совет адиблари билан бир қаторда меҳнат коллективларининг вакиллари, беш йиллик илғорлари, маданият арбоблари, партия, совет, касаба союз ва комсомол ходимлари ҳам мажлислар залига тўпланишди. Анжуман ишида қардош социалистик мамлакатлар ёзувчилар союзларининг делегациялари, Европа, Осиё, Африка ва Американинг кўпгина мамлакатларидан келган ёзувчилар ҳам иштирок қилмоқдалар.

Делегатлар ва меҳмонлар М. С. Горбачев, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, А. Я. Пельше, М. А. Суслов, П. Н. Демичев, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, М. В. Зимянин, К. В. Русаков ўртоқларни давомли қарсаклар билан кутиб олдилар.

Делегатлар ва меҳмонлар ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросини баланд руҳ билан фахрий президиумга сайладилар.

СССР ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари Г. М. Марков «Совет адабиёти коммунизм учун курашда ва КПСС XXVI съезди қарорлари асосида унинг вазифалари» деган мавзуда правление номидан ҳисобот доклади қилди. (ТАСС).

ОЛИМЛАР МЕҲНАТИ ЮКСАК БАҲОЛАНДИ

Юз минглаб гектар пахтазор ва бошқа қишлоқ хўжалик экинзорлари химиявий доривордар ишлатилмай, Ўрта Осиё ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий-тадқиқот институтининг олимлари ишлаб чиққан биология методи ёрдамида қишлоқ хўжалик зараркунандаларидан, касалликлардан ва бегона ўтлардан омон сақлаб қолинмоқда. Бу ерда вужудга келтирилган ҳамда ташкилий-хўжалик, агротехника, профилактика тадбирларини ўз ичига олувчи усулларнинг интеграл системаси Ўзбекистон ва бошқа пахтакор республикалар далаларини муҳофаза қилиш ва уларнинг ҳосилдорлигини ошириш ишига муваффақиятли равишда хизмат қилмоқда. Институт тармоқ илмий-тадқиқот муассасаларида, олий ўқув юртларида ва зоналардаги тажриба станцияларида ўсимликларни ҳимоя қилиш соҳасидаги илмий ишга методик раҳбарлик қилмоқда, Ўрта Осиё республикаларида ва Жанубий Қозоғистонда илмий-тадқиқотларни мувофиқлаштириб олиб бормоқда ва тадқиқот натижаларини умумлаштирмоқда.

Илм-фанни ривожлантиришдаги хизматлари ва фан ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этганлиги учун Ўрта Осиё ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий-тадқиқот институти Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланди. 30 июнь куни бу ерда коллективга Ватаннинг шу юксак мукофотини топширишга бағишланган тантанали йиғилиш бўлиб ўтди. Йиғилишни Ўзбекистон Компартияси Тошкент область комитетининг биринчи секретари М. М. Мусахонов очди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидовга сўз берилди.

Ўртоқ Ш. Р. РАШИДОВ нутқи

Ҳурматли ўртоқлар! Биз Ўрта Осиё ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий-тадқиқот институти коллективининг ҳаётидаги муҳим воқеани тантанали нишонлаш учун тўпландик. Илм-фанни ривожлантиришдаги ва фан ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этишдаги хизматлари учун ва асос солинган кунига етмиш йил тўлиши—муносабати билан институт Ватаннинг юксак мукофоти Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан тақдирланди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номидан институт илмий ходимларини, аспирантларини, ишчи ва хизматчиларини, бутун коллективини шу муносиб мукофот билан астойдил ва самимий табриклашга ҳамда келгусидаги илмий ишларда муваффақиятлар тилашга, ўсимликларни касалликлардан ва зараркунандалардан ҳимоя қилишда, атроф-муҳитни муҳофаза этиш соҳасида янгидан-янги муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсизлар.

Азиз дўстлар, бугун республикамиз қишлоқ хўжалиги ходимларининг кўп минг кишилик отряди сизларнинг қувончингизни баҳам кўрадилар. Улар қийин иқлим шароитларида пахта ҳамда деҳқончилик ва чорвачиликнинг бошқа маҳсулотларини етиштириш ва тайёрлаш юзасидан белгиланган планларни, олинган социалистик мажбуриятларни тўла ва ошириб бажариш учун қаҳрамонона курашмоқдалар.

Республикада ўсимликларни ҳимоя қилиш соҳасидаги барча муассасалар каби институтнинг қарор топиб, ривожланиш тарихи ҳам 1911 йилда Тошкентда ташкил этилган Туркистон энтомология станциясидан бошланади. Ўша пайтда станция составида атиги уч илмий ходим бор эди. Ҳозир ўсимликларни ҳимоя қилиш институти, аслида, Ўрта Осиё регионидагина эмас, мамлакатда ҳам пахтани ва алмашлаб экиладиган экинларни зараркунандалардан, касалликлардан ва бегона ўтлардан ҳимоя қилиш проблемалари билан шуғулланувчи бош ва йирик илмий-тадқиқот муассасасидир.

Бу ерда 315 нафар илмий ходим, шу жумладан олтмиш нафар фан доктори ва кандидати, 24 нафар аспирант ишлаб турибди. Институтнинг катта экспериментал базаси, лаборатория бинолари ва иншоотларининг замонавий машина-ускуналар билан таъминланган комплекси бор. Ўзбекистонда ва бошқа пахтакор республикаларда пахтачиликнинг ривожи институтнинг муваффақиятли фаолияти билан узвий равишда боғланган. Бу ерда ишлаб чиқилган самарали профилактика тадбирларининг қўлланилиши ғўза ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини оширишга ёрдам берди.

Институт коллективи пахтанинг энг хавфли касаллиги —вилтни тугатиш устида ҳам тинимсиз меҳнат қилмоқда. Институтнинг бегона ўтларни тугатиш борасидаги тавсияларидан кенг миқёсда фойдаланилмоқда. Пахтачилик учун энг самарали гербицидлар ўрганилди ҳамда уларни ишлатиш технологияси ишлаб чиқилди. Ғўза қурти ва кузги тунлам, ўргимчаккана, шира сингари зараркунандаларга қарши курашишнинг туб тадбирлари белгиланди, уларнинг пайдо бўлиш ва кўпайишини олдиндан аниқлаш методлари ишлаб чиқилди. Институтнинг ҳимоя тадбирларини планлаштириш ва ташкил этиш соҳасидаги тавсиялари республика қишлоқ хўжалигида қўлланма бўлиб қолди. Ғамлаб қўйилган қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг зараркунандалари ва касалликлари ўрганилиб, уларга қарши барвақт курашиш тадбирлари тавсия этилди.

Институт «ОВХ-14» ва «ОВХ-28» маркали замонавий серунум машиналар яратиш учун асос бўлган чанглатгич-пуркагич машиналарнинг принципларини ва технология схемасини ишлаб чиқди.

Зараркунандаларга қарши биологик усулда кураш иш ҳажми тез ортиши билан айни бир вақтда заҳарли дориворларни қўлланиш қисқариши атроф муҳитнинг ва сув манбаларининг ифлосланишини камайтиришга ёрдам беради. Ҳимоя тадбирларининг техникавий-иқтисодий самарадорлигини анча оширади. Ўнинчи беш йиллик мобайнида институтнинг илмий лойиҳаларини ишлаб чиқаришга жорий этиш йўли билан 109 миллион сўмлик ёки тўққизинчи беш йилликка нисбатан 1,5 баравар кўп иқтисодий самара олинди. Тадқиқот учун сарфланган ҳар сўм эвазига 29 сўм наф кўрилди. Бу—жуда яхши кўрсаткичлардир, ўртоқлар.

Пахтачилик комплекси ўсимликларини ҳимоя қилиш юзасидан 380 босма лист ҳажмида илмий асарлар, монографиялар, йўл-йўриқлар ва маълумотномалар эълон қилинди. Институтда 8 нафар фан доктори ва 70 нафар фан кандидати тайёрланди. Унинг мутахассислари дунёнинг бир қанча мамлакатларида ўсимликларни ҳимоя қилиш ишларини ташкил этишда ёрдам бермоқдалар.

Институтнинг фаолияти кўп қирралидир. Коллективнинг шарафли ишларидан яна бири шуки, у тайёрлаб берган лойиҳалар масалага комплекс ёндашилиши, ишлаб чиқаришга тез жорий этилиши билан ажралиб туради. Бу эса жуда муҳимдир.

Илм-фанни ривожлантиришга, ўсимликларни ҳимоя қилиш тадбирлари системасини ишлаб чиқишга ва уларни ишлаб чиқаришга жорий этишга, кадрлар тайёрлашга, институтнинг ҳозирги қиёфасини шакллантириш ва камол топтиришга турли йилларда таниқли олимлар — профессорлардан Василий Ильич Плотников, Николай Георгиевич Запрометов, Владимир Владимирович Яхонтов, Кошиф Исҳоқович Мирпўлатов, Федор Михайлович Успенский, Наима Абдуллаевна Мирпўлатова, Раҳим Олимжонович Олимжонов, Сара Аркадьевна Журавская, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган агроном Федор Алексеевич Степанов, институтнинг ҳозирги директори В. И. Ленин номидаги Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалиги Фанлари академиясининг мухбир аъзоси Султон Нурматович Алимуҳамедов ҳамда институтнинг бошқа кўпгина олимлари ва мутахассислари катта ҳисса қўшдилар.

Азиз ўртоқлар! Мен КПСС Марказий Комитети билан СССР Олий Совети Президиумининг фахрий топшириғини зўр мамнуният билан бажариб, Ўрта Осиё ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий-тадқиқот институтига Ватаннинг муносиб мукофоти — Меҳнат Қизил Байроқ орденини топшираман.

СССР Олий Совети Президиумининг фармонини ўқиб эшиттиришга ижозат бергайсизлар.

Ўрта Осиё ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий-тадқиқот институтининг Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотлаш тўғрисидаги фармон ўқиб эшиттирилади.

Мажлис аҳлининг гулдурос қарсаклари остида Ш. Р. Рашидов юксак мукофотни институт байроғига тақиб қўяди.

Ўрта Осиё илмий-тадқиқот институтининг коллективи Ватаннинг юксак мукофотига жавобан ўзининг меҳнатдаги муваффақиятларини кўпайтиради. КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съезди ўртага қўйган вазифаларни шараф билан уддалайди, деб катъий ишонч билдиришга руҳсат этгайсизлар, деди ўртоқ Рашидов.

КПСС XXVI съезди қарорларидан руҳланган барча совет кишилари қатори Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам ўн биринчи беш йилликнинг биринчи йили вазифаларини дадил ҳал қилмоқдалар. Саноатда, капитал қурилишда ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқларида ярим йиллик программа муваффақиятли бажарилди. Ҳамма жойда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши соҳасидаги юксак социалистик мажбуриятларни бажариш учун қизғин кураш бошланиб кетди. Республика пиллачилари рекорд ҳосил етиштириб, мамлакатни қувонтирдилар. Биринчи бор давлатга сал кам 32 минг тонна, яъни планда белгиланганидан 4,5 минг тонна кўп пилла сотилди.

Бошоқли дон экинларидан жуда яхши ҳосил етиштирилди. Ғалла ўрими қизғин тус олди. Жами ғалланинг 65 проценти ҳозиргача ўриб олинди ва 700 минг тоннага яқин дон янчилди. Ғаллакорлар бу йил 1 миллион тоннадан кўпроқ дон ҳосили олишга азму қарор берганлар. Шоликорлар ва маккажўхорикорлар рекорд ҳосил олиш учун зўр ғайрат билан курашмоқдалар. Боғбонлар ва сабзавоткорлар бу йил камида олти миллион тонна сабзавот, картошка, мева, полиз маҳсулотлари ва узум етиштиришга қарор берганлар. Ҳозиргача бу маҳсулотлардан ярим миллион тоннадан кўпроқ тайёрланди. Ўзбекистон чорвадорлари ўтган йилнинг биринчи ярмига нисбатан 10 процент кўп гўшт, 8 процент кўп сут, 10 процент кўп тухум етиштирдилар. Жун қирқиб олиш, давлатга қоракўл тери сотиш йиллик планини муваффақиятли бажарилмоқда. Ем-хашак тайёрлаш юксак суръатлар билан давом этмоқда.

Бу йил қишлоқ хўжалигидаги ишлар бениҳоя қийин шароитларда ўтмоқда. Баҳор ҳаддан ташқари мураккаб ва инжиқ келди. Айрим районларда бир неча кун ичида йиллик норма миқдорда ёмғир ёғди. Баъзи жойларда ёмғир қорган айланди. Қиров тушиши, сел келиши, дўл уриши, шамол ва бўронлар халқ хўжалигига катта зарар етказди. Боғ ва токзорлар шикастланди. пахтазорларнинг, сабзавот ва полиз маҳсулотлари экилган ерларнинг учдан бир қисми зарарланди. Қорақалпоғистон АССРда, Сурхондарё, Фарғона, Хоразм областларида экинларнинг ярмидан кўпроғи, Бухоро областида эса ҳаммаси қайтадан экилди. Бир қанча жойларда чигит бир неча бор қайта экилди.

Салқин ҳавонинг чўзилиб кетиши натижасида экинларнинг зараркунандалари ва касалликлари ёппасига кўпайиб кетди. Ана шундай мураккаб вазиятда пахтакорлар, барча қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари букилмас матонат ва қаҳрамонлик кўрсатдилар. Улар мўл ҳосил олиш учун, қабул қилинган социалистик мажбуриятларни бажариш учун, эзгу марраға етиш—5 миллион 900 минг тонна пахта олиш тўғрисида берилган ваъда бажарилиши учун ҳамма ишни қилмоқдалар.

Бизнинг вазифамиз ғўза ривожидаги қолоқликни аввало ҳар бир даладаги ўсимликларни, ҳар туп ғўзани зўр бериб парвариш қилиш ҳисобига тугатишдан иборат. Бу курашда ўсимликларни ҳимоя қилиш соҳасининг ходимлари катта роль ўйнайдилар. Улар ўсимликларни зараркунандалардан ва касалликлардан пишиқ-пухта ҳимоя қилишлари керак. Шу билан бирга биз кўнгилдагидек натижага нималар ҳисобига эришишимиз ҳам жуда муҳим эканини таъкидлаб ўтмоқ керак.

Қишлоқ хўжалик экинларининг зараркунандаларига ва касалликларига қарши кураш системасини такомиллаштириш ҳозирги вақтда давлатнинг энг муҳим вазифаси, деб ҳисобланмоқда, далалар ҳосилдорлигининг оширилишигина эмас, шу билан бирга атроф муҳитнинг — ҳаво, сув, ўсимликларнинг ҳолати ҳам шу вазифанинг ҳал этилишига боғлиқ бўлади. Бу ишни тўғри ташкил этиш атрофимизни қуршаб турган муҳитни ифлосланишдан ҳимоя қилиш билан бирга, энг азиз нарса — совет кишиларининг сиҳат-саломатлиги тўғрисида ғамхўрлик қилиш имконини ҳам беради.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан республика ҳукумати бу масалага доимо эътибор бериб келмоқдалар. Кейинги йилларда ДДТ сингари заҳарли пестицидлардан фойдаланиш кескин қисқартирилди. Кучли таъсир қилувчи химикатлар кўп жиҳатдан таркибида заҳарли моддалари оз бўлган химикатлар билан алмаштирилди. Деярли зарарсиз олтингугурт аралашган дориворлардан кенг фойдаланилмоқда. Ҳамма жойда ўргимчаккана ва ширага қарши кураш учун оҳак-олтингугурт қоришмаси тайёрланмоқда.

Экинзорларни дорилашда вертолётлар яхши самара бермоқда. Улардан фойдаланилганда атроф муҳит камроқ ифлосланади, дорилаш сифати ортади.

Биз қимматбаҳо заҳарли химикатлар, айниқса таркибида заҳарли моддалар кўп бўлган дориворлар сарфлашни кескин қисқартириш чораларини доимо амалга оширишимиз ва ҳамма жойда ғўзани ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларини ҳимоя қилишнинг комплекс (интеграл) системасини қўлланишимиз керак, биология методлари бу системанинг таркибий қисми бўлиб қолиши лозим. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бу усулни кенг жорий этишнинг муҳимлигини неча марталаб таъкидлаган эди.

Ўтган йили 280 минг гектардан кўпроқ ерда пахта ҳосили умуман заҳарли химикатлар ишлатилмай етиштирилди. Коммунистик районидаги «Политотдел», Норин районидаги Карл Маркс номли, Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозлари, Задарё районидаги «Наманган» совхози, Ғалаба районидаги Киров номли ўқув хўжалиги, Тошлоқ районидаги «Фарғона» колхози химиявий дориворлар ишлатишдан бутунлай воз кечдилар.

Шеробод, Гагарин, Пахтаобод, Свердлов, Шовот районлари ва бошқа бир қанча районларнинг хўжаликларида биология методи планли равишда жорий этилмоқда.

Бироқ, биология усулининг афзалликлари очиқ-равшан бўлишига қарамай, бир қанча область ва районларда бу усул суст оммалашмоқда. Агар Наманган, Қашқадарё ва Сурхондарё областларида пахтазорларнинг ярмига яқини биология усулида дориланаётган бўлса, Қорақалпоғистон АССРда, Фарғона, Хоразм ва Самарқанд областларида бу кўрсаткич 12—15 процентдан ошмаяпти.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан республика Министрлар Совети одамларнинг сиҳат-саломатлигини, табиатни муҳофаза қилиш, атроф муҳитни яхшилаш катта давлат ва халқ хўжалик аҳамиятига эга эканини эътиборга олиб, ўтган йили махсус қарор қабул қилдилар. Шу қарорга мувофиқ биология усулида дориланадиган экинзорлар шу беш йиллик охирига бориб 2,5 баравар кўпайиши керак. Қишлоқ хўжалиги, мева-сабзавот хўжалиги министрликлари, «Госкомсельхозтехника», «Узсельхозхимия», «Главсредазирсовхозстрой», область ва район партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари бу ишни анча активлаштиришлари керак. Биология лабораториялари учун бинолар ажратиб бериш, чанглатувчи ҳашаротлар етиштиришни, машина-ускуналар ишлаб чиқаришни ташкил этишни жадаллаштириш зарур. Бу ишда республика саноат ва қурилиш ташкилотлари катта ёрдам беришлари керак. Жумладан, «Миконд» заводи трихограммалар тайёрловчи автомат линиялар ишлаб чиқаришни кескин кўпайтириши лозим.

Кўпгина колхоз ва совхозлар биология усулини кенг қўлланишни хоҳласалар ҳам, аммо уларнинг биолабораториялари йўқ. Вазифа уларга ёрдам беришдан иборат. Район қишлоқ хўжалик органларининг ва хўжаликларнинг мутахассислари, ўсимликларни ҳимоя қилиш институтининг, республика фанлар академиясининг олимлари биология усулини оммалаштиришда катта ёрдам беришлари керак. Айни вақтда олимлар ҳосилни ҳимоя қилишнинг биология методларини такомиллаштириш устида доимо иш олиб боришлари, ҳали кушандаси топилмаган ёки топилса ҳам амалий қўлланиш методлари ишлаб чиқилмаган бошқа қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши биологик йўл билан курашиш усулларини топиб беришлари керак.

Бу — ўсимликларни ҳимоя қилиш институти олимларининг зарур вазифаларидан биридир. Шу билан бирга қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашнинг биология усулини актив пропаганда қилиш, бу усулнинг афзалликларини моҳирона кўрсатиб бериш зарур.

Ғўза баргини тўктириш алоҳида аҳамиятга молик масаладир. Машина терими жабҳаси йил сайин кенгайиб бормоқда, яқин вақт ичида биз жами ҳосилни фақат машинада терадиган бўлиб қоламиз. Демак, дефолиантлар сепиладиган пахтазорлар кенгайиб боради, бинобарин, химикатлар сарфи ҳам ортади.

Шу сабабли таркибида заҳарли моддалари бўлмаган, юксак самарали янги дефолиантларни тезроқ ҳосил қилиб бериш олимларнинг бош вазифасидир. Шу йилнинг ўзидаёқ ғўза баргини тўктиришда бутифос ишлатишни кескин камайтириб, уни хлоратмагний, хлорат-хлорид кальций билан ва УДМ препарати билан алмаштириш зарур. Пахтазорларни бутифос билан дорилашга, қоида тариқасида фақат аҳоли пунктларидан олисдаги катта массивларда йўл қўйиш мумкин. Шунга мувофиқ дефолиацияда самолётларни қўлланишни ҳам чеклаш керак. Уларнинг ўрнига ердаги аппаратлар — чанглагич пуркагичлардан, шунингдек вертолётлардан фойдаланиш лозим.

Қишлоқ хўжалик, мева-сабзавотчилик хўжалиги министрликлари, «Госкомсельхозтехника», «Узсельхозхимия» ўзларининг диққат-эътиборини ерда ишлатиладиган аппаратларни тайёрлаш, кадрларни ўқитиш масалаларига жалб этсалар, бутифос ва бошқа дефолиантлардан фойдаланиш зоналарини мақбул тарзда планлаштирсалар тўғри бўлур эди. Бу эса атроф муҳитни муҳофаза қилиш, кишиларнинг сиҳат-саломатлигини яхшилаш имконини беради.

Партия ва давлат табиатни муҳофаза қилиш масалаларига, табиий ресурслардан тежаб-тергаб, омилкорлик билан фойдаланиш масалаларига ғоят катта аҳамият бермоқдалар. Бу масалалар СССРнинг янги Конституциясида мустаҳкамлаб қўйилган. КПСС XXVI съезди табиатни муҳофаза қилиш ва атроф муҳитни яхшилаш юзасидан аниқ вазифаларни ўртага қўйди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев мамлакатимизнинг ғоят катта ишлаб чиқариш потенциалидан омилкорлик билан фойдаланиш зарурлигини асослаб съездда бундай деди: «Ана шу вазифаларнинг актуаллиги ўрнини тўлдириб бўлмайдиган бойликлар билан боғлиқ. Гап шу тўғрида бормоқда. Ана шу бойликлардан тўғри, тежаб-тергаб фойдаланиш учун биз ҳозирги авлод олдидагина эмас, шу билан бирга келгуси авлодлар олдида ҳам жавобгармиз. Зотан, буни унутишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ».

Республикамизда атроф муҳитни муҳофаза қилиш масалалари ғоят катта аҳамият касб этмоқда. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Министрлар Совети, Олий Совет Президиуми, министрликлари ва идоралари, маҳаллий партия ва Совет органлари кишиларни табиий ресурсларни авайлаб асраш, уларга эътибор билан муносабатда бўлиш руҳида тарбиялашни, ана шу ресурслардан тежаб-тергаб ва оқилона фойдаланиш учун зарур бўлган билимлар ва малакаларни кенгайтиришни биринчи даражадаги муҳим вазифа деб билмоқдалар. Ўтган беш йилликда табиатни муҳофаза қилиш вазифаларини бажариш учун 358 миллион сўм маблағ сарфланди. Кунига 1 миллион куб метрдан ортиқ қувватли оқинди сувларни тозаловчи иншоотлар ишга туширилди, кунига сал кам 1 миллион куб метр ҳажмли оборот сув таъминоти системалари ва унумдорлиги соатига уч миллион 300 минг куб метрга борадиган чанг ва газдан тозаловчи қурилмалар фойдаланишга топширилди.

Ерларни, ер бағрини, ўсимлик ва ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш ва улардан оқилона фойдаланиш соҳасида катта ишлар амалга оширилди.

Ҳозир республикада сувларни тозаловчи беш юздан кўпроқ иншоот, соатига 45 миллион куб метр ҳавони тозалай оладиган уч мингта газ-чанг ушлагич қурилмалар ишлаб турибди. Кунига ўн миллион куб метрдан ортиқ ҳажмли оборот сув таъминоти системаси жуда қўл келди.

Аммо атроф муҳитни муҳофаза қилиш борасида ҳали биз жуда кўп иш қилишимиз керак бўлади. Дарахтзорлар барпо этиш мана шу муҳим ишга ҳақиқатан ҳам бебаҳо ҳисса қўшмоқда. Олимлар ўрмоннинг ҳар гектари ёзги бир куннинг ўзида 280 килограмм карбонат ангидридни ютиб, 220 килограмм кислород ажратишини ҳисоблаб чиқишган.

Ўрмон кислород фабрикаси, атроф муҳитни тозаловчи қудратли воситадир. Шу боисдан янги ўрмонлар, боғроғлар, токзорлар барпо этиш — айни вақтда табиатни соғломлаштириш ва бойитишдан, кишиларнинг сиҳат-саломатлиги тўғрисида ғамхўрлик қилишдан иборатдир.

Республикада ўрмонзорлар йил сайин кенгайиб бормоқда. Ўнинчи беш йилликда 800 миллион туп ҳар хил дарахт кўчати ўтқазилди. Ўтган мавсумда ўрмон ва боғ ойлиги топшириғи 146 процент бажарилди.

Ҳозирги вақтда кўчатларни асраб қолиш, уларни меҳр билан парвариш қилишни ташкил этиш муҳимдир. Ана шу умумхалқ вазифасини ҳал этишда республиканинг барча аҳолиси иштирок этиши лозим. Кузги кўчат экишга бугунданоқ ҳозирлик кўриш, дов-дарахтларнинг тури ва навларини, кўчатларнинг зарур миқдорини аниқлаш керак. Гулчиликни кенгайтириш тўғрисида ҳам унутиб қўймаслик, гулзорларни кўпроқ вужудга келтириш керак.

Сув табиатнинг бебаҳо инъомидир. Сув танқислиги йил сайин ортиб бормоқда. Ваҳоланки, биз ҳали ҳам экинларни суғориш учун ишлатиладиган сувни, ичимлик сувни, шунингдек минерал сувни исроф қилиш фактларига дуч келмоқдамиз. Сувдан технология мақсадларида фойдаланиб уни тозаламай канализация шоҳобчасига ташлаб юбораётган ва шу тариқа сув манбаларини янада кўпроқ булғаётган корхоналар оз эмас.

Биз бу ишда жуда қаттиқ тартиб ўрнатишимиз, ҳар бир корхонанинг зиммасига сувдан такрор фойдаланишни йўлга қўйиш мажбуриятини юклашимиз зарур. Иккинчи томондан сувни тежаб-тергаб сарфлаш, ишлаб чиқаришда, турмушда, далаларни суғоришда ҳар бир литр сувни иқтисод қилиш керак. Ер ости сувларини муҳофаза қилишга алоҳида эътибор бериш лозим.

Давлат атроф муҳитни яхшилашга жуда катта маблағ ажратмоқда. Шунга қарамай мана шу мақсадларга ажратилаётган капитал маблағларни кўпгина корхоналар тўлиқ ўзлаштирмаяптилар. Ўнинчи беш йилликда ишлаб чиқариш жараёнларининг оборот сув таъминоти системаларини вужудга келтириш учун давлатнинг 62 миллион сўм капитал маблағи сарфланди. Бироқ ана шу даврда планга нисбатан атиги 27 процент қувватлар ишга туширилди.

Ўнинчи беш йиллик мобайнида республиканинг ер фондини муҳофаза қилиш ва ундан оқилона фойдаланиш борасидаги ишларни амалга ошириш учун 123 миллион сўм, яъни планлагидан анча кўп маблағ сарфланди. Аммо фойдали қазилмаларни қазиб олиш, каналлар, коллекторлар дренажлар, йўллар ва бошқа инженерлик иншоотларини қуриш чоғида ерларни яна экин экишга яроқли ҳолга келтириш ишлари ниҳоятда ёмон олиб борилмоқда. Ҳозирги пайтда 50 минг гектардан кўпроқ унумдор ерлар тикланиши керак, ваҳоланки, бир минг гектаригина тикланган холос. Ер—халқ бойлиги, бинобарин, ундан ҳар кимнинг шу қадар исрофгарчилик билан фойдаланишига йўл қўйилмайди.

Маблағларнинг ўзлаштирилиши учун министрликлар ва идораларнинг, корхоналар раҳбарларининг масъулиятини ошириш, табиатни ва атроф муҳитни муҳофаза қилиш билан боғлиқ тадбирларнинг бажарилиши учун талабчанликни кучайтириш зарур. Республикамизнинг табиати бой ва хилма-хилдир. Бизда қўриқхоналар, заказниклар бўлиб, уларда халқаро Қизил китобга киритилган ҳайвонлар ва ўсимликлар қўриқланмоқда. Қўриқланиши зарур бўлган ноёб ҳайвонлар, кам учрайдиган ўсимликлар деярли ҳар бир областда мавжуд. Уларни муҳофаза қилиш республикада яшовчи ҳар бир кишининг муқаддас бурчи бўлиб қолиши лозим.

Илмий асосланган қўриқхона территориялари ва миллий парклар тармоғини ташкил этишни давом эттириш, ёввойи ҳайвонларни мутаносиб равишда кўпайтириш ва табиий сув ҳавзаларида қимматли балиқ турларини урчитиб кўпайтириш тадбирларини амалга ошириш керак.

Бизни қуршаб турган нарсаларнинг ҳаммаси табиатнинг инъомидир, инсон ҳам унинг ажралмас таркибий қисмидир. Табиатга исрофгарчилик билан муносабатда бўлиш — инсоннинг фаровонлигига суиқасд қилиш демакдир. Мана шуларнинг ҳаммаси атроф муҳитни муҳофаза қилиш проблемаси ғоят катта давлат аҳамиятига молик проблема эканлигини билдиради. Республиканинг барча министрликлари ва идоралари, корхоналар, қурилишлар, колхозлар ва совхозларнинг коллективлари жамоат ташкилотлари шаҳарликлар ва қишлоқ аҳолиси, ҳамма аҳоли табиатни муҳофаза қилишни муттасил яхшилашлари, ер, сув ва бошқа табиий ресурсларни асраш ва улардан оқилона фойдаланиш соҳасидаги ишга ўз ҳиссаларини қўшишлари зарур.

Атроф муҳитни муҳофаза қилиш вазифаларини ҳал этишда республика олимлари ва жумладан, Ўрта Осиё ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий тадқиқот институтининг коллективи биринчи даражали роль ўйнайдилар, албатта. Олимлар фан-техника революциясининг олдинги маррасида бормоқдалар. Баъзан улар қийинчиликларга, машаққатларга дуч келмоқдалар. Аммо бизнинг олимларимиз ҳеч қачон ярим йўлда тўхтаб қолган эмаслар. Улар ҳамиша изланишда бўлиб, доимо ижод қилмоқдалар.

«Ҳаётда ҳамма жойда бўлганидек, — деб ёзган эди атоқли совет олими Александр Евгеньевич Ферсман, — илмий ғоялар дунёсида ҳам тараққиёт ва ҳақиқат дарҳол ғалаба қозонмайди: улар учун курашмоқ, барча кучларни сафарбар этмоқ керак, зўр собитқадамлик ва ғайрат-шижоат, ҳақ эканлигига ва ғалабага зўр ишонч керак».

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукумати Ўрта Осиё ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий тадқиқот институтининг коллективи ўртага қўйилган вазифаларни муваффақиятли уддалайди ва Ватаннинг юксак мукофотига жавобан яна ҳам самарали, яна ҳам унумли ишлайди, деб астойдил ишонадилар.

Пировардида Ш. Р. Рашидов институтнинг барча ходимларига сиҳат-саломатлик, бахт-саодат, илмий ва ишлаб чиқариш фаолиятида, КПСС XXVI съездининг тарихий қарорларини амалга оширишда янгидан-янги муваффақиятлар тилади.

Йиғилишда сўзга чиққан Ўрта Осиё ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий тадқиқот институтининг директори, ВАСХНИЛнинг мухбир аъзоси С. Н. Алимуҳамедов, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрининг биринчи ўринбосари, «Узсельхозхимия» республика бирлашмасининг раиси Ф. О. Омонов, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси биология фанлари бўлимининг академик секретари, республика Фанлар академиясининг мухбир аъзоси Д. Х. Ҳамидов, Коммунистик районидаги «Политотдел» колхозининг раиси Ман-Гим Хван, Наманганлаги трихограммани механизациялаштирилган усулда етиштирувчи биофабрика директори Х. Хожимирзаев мамлакатимизда олимларнинг меҳнати тўғрисида ғоят зўр ғамхўрлик қилиб доимо эътибор бераётганликлари учун партия билан ҳукуматга сидқидилдан миннатдорчилик изҳор қилдилар. Улар республика халқ хўжалигининг барча соҳаларида ва аввало қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида, Ўзбекистон «оқ олтин»и ҳосилини кўпайтиришда, унинг сифатини оширишда илм-фаннинг роли муттасил ортиб бораётганлиги тўғрисида гапирдилар. Бунинг учун олимларга барча шарт-шароитлар муҳайё қилинган, катта-катта маблағлар ажратиб берилмоқда, фан-техника базаси йил сайин мустаҳкамланмоқда. Республика партия ташкилоти йўналтириб турган илмий коллективлар тадқиқотларнинг сифати ва самарадорлигини яна ҳам юқори кўтара оладилар ва кўтаришлари лозим. КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съездининг қарорларини амалга оширишга қўшадиган ҳиссаларини кўпайтирадилар.

* * *

Институт коллективи КПСС Марказий Комитетига, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневга якдиллик билан қабул қилинган мактубда ўзига билдирилган юксак ишончни амалий иш билан оқлашга, Ватаннинг мукофотига меҳнатда янгидан-янги муваффақиятлар билан жавоб қайтаришга ваъда берди.

Тантанали мажлисда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Е. Айтмуротов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Р. С. Ашуралиев, Ўзсовпроф раиси Н. М. Маҳмудова иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

БЕШ ЙИЛЛИК ВА КОММУНИСТ

ЮКСАК МАСЪУЛИЯТ ҲИССИ

Коммунистлар оддий қурувчи бўлган менга катта ишонч билдириб, КПСС XXVI съездига делегат қилиб сайладилар. Мамлакатимиз коммунистларининг анжумани менинг хотирамда абадий ўчмас из қолдирди.

Бугунги кунда ҳамма коллективлар қатори трестимиз коллективи, бригадамиз бунёдкорлари Ленин партиясининг XXVI съезди тарихий қарорларини амалга ошириш учун кўтаринки руҳ билан меҳнат қилмоқдалар. Биз съезд ҳужжатларини, КПСС Марказий Комитетининг съездга Ҳисобот доклади текстини чуқур ўрганиб чиқдик, ҳар биримиз партия белгилаб берган марраларни эгаллаш учун шахсий масъулиятни чуқур ҳис этган ҳолда меҳнат қилмоқдамиз.

Ўн тўрт йилдан буён коммунистик меҳнат коллективи деган номни шарафли оқлаб келаётган бригадамиз ҳақида икки оғиз сўз айтиб ўтмоқчиман. Бизнинг комплекс бригадамиз 34 кишидан иборат бўлиб, улар етти миллат вакилларидир. Бригада ташкил топган дастлабки пайтда унга ҳунар-техника билим юртини битирган 26 ёш қурувчи ишга келган эди, уларнинг кўпчилиги бугунги кунда бригада бошлиғи, мастер, прораб ва участка бошлиғи бўлиб мустақил иш олиб бормоқда. Бригадамиз «кадрлар қўнимсизлиги» деган иборани аллақачоноқ унутиб юборган. Қурувчилар сидқидилдан, ғайрат-шижоат билан меҳнат қилмоқдалар. Ўзаро социалистик мусобақанинг олдинги сафида Убай Раҳимов, Геннадий Истанов, Валерий Ҳамроқуловлар боришмоқда.

КПСС XXVI съездини ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съездини муносиб кутиб олиш учун умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилган бригадамиз коллективи В. И. Ленин номли СССР Халқлари дўстлиги саройини муддатидан илгари битказиб, фойдаланишга топширди ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съездини муносиб меҳнат совғаси билан нишонлади. Бригадамиз, қурилиш бошқармамиз коллективи бундай ютуқларга фидокорона меҳнатлари, олдиларига қўйилган вазифаларни ҳал этишга ижодий ёндошиш, иш вақтини бекорга кетказмаслик, қўл меҳнатини кескин камайтириш, ёш ишчилар малакасини ошириш, уларнинг турдош касбларни эгаллашлари, мураббийчилик ва социалистик мусобақанинг кенг йўлга қўйилганлиги туфайли эришдилар.

Бугунги кунда бригадамиз коллективи Халқлар дўстлиги майдони комплексида бунёд этилаётган рангли музикали фонтан, Ҳ. Охунбобоев майдонидаги «Москва» меҳмонхонаси қурилишида, ғайрат кўрсатиб меҳнат қилмоқда.

Ўн биринчи беш йилликда қурувчилар олдида катта программадаги ишларни амалга ошириш вазифаси турибди. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг партия XXVI съездига қилган Ҳисобот докладида 80-йиллар ва ўн биринчи беш йилликнинг актуал халқ хўжалик проблемаларига тўхталиб, шундай деган эди:

«Янги беш йиллик қурувчилар учун жиддий имтиҳон бўлади. Маҳсулотнинг энг кўп ўсишини таъминлашга, танг жойларни тугатишга қодир бўлган корхоналарни тезроқ қуриб битказиб, ишга тушириш учун кучларни ҳар томонлама жамлаш шу беш йилликка хос хусусиятдир. Биз ҳозирдаёқ шу йўлдан бормоқдамиз ва унга сўзсиз амал қилиш керак».

Ўн биринчи беш йилликда капитал қурилишга сарфланадиган умумий маблағлар ҳажмини 12—15 процент кўпайтириш, меҳнат унумдорлигини 15—17 процент ошириш кўзда тутилган. Ҳозирги пайтда вахтани давом эттираётган бошқарма коллективи Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг газета корпуси биноси, 1 Май кўчасида бош почтамт, Миришкор кўчасида резинали валиклар цехи биноси ва бошқа объектлар қурилишида меҳнат қилмоқда. Шунинг учун ҳам биз, қурувчиларнинг энг муҳим вазифамиз — ажратилган маблағлардан мақсадга мувофиқ фойдаланиш, қурилиш ишлари сифатини яхшилаш, уларни тезроқ қуриб битказиб, фойдаланишга топширишдан иборатдир.

Ҳ. ҚОРАБОЕВ,
11-«Висотстрой» трести 17-қурилиш бошқармаси коммунистик меҳнат бригадаси бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, КПСС XXVI съезди делегати.

• Мажбуриятлар изидан

БАРЧА РЕЗЕРВЛАР — ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА

ҲАМЗА ВА КУЙБИШЕВ РАЙОНЛАРИ МУСОБАҚАСИ

Мусобақадош районларнинг ишлаб чиқариш коллективлари беш ойлик планни дурустгина техник-иқтисодий кўрсаткичлар билан якунладилар. Реализация қилинадиган маҳсулот ҳажми бўйича топшириқ Ҳамза районида 2.? процент, Куйбишев районида 1,3 процент ортиғи билан адо этилди. Бу планга қўшимча 7.771 минг сўмлик ва 2.885 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш имконини берди. Ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича топшириқ пландаги кўрсаткичдан 2,1 ва 1,5 процент ортиғи билан адо этилди. Ишлаб чиқариш умумий ҳажмининг ўсиш суръати 4,6 ва 3,2 процентни ташкил этди.

Меҳнат унумдорлигини юксалтириш плани Ҳамза районида 101,9 процент, Куйбишев районида 101,4 процент адо этилди. Меҳнат унумдорлигини ўстириш суръати ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 2,6 ва 2,4 процент юксалди. Ҳамза районида ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсишининг 56,5 процентига, Куйбишев районида эса 75 процентига меҳнат унумдорлигини юксалтириш эвазига эришилди.

Ҳамза райони корхоналарида январь—май ойларида умумий маҳсулот ҳажмида 3,4 процент маҳсулот, Куйбишев районида 30,1 процент маҳсулот Сифат белгиси билан ишлаб чиқарилди. Маданий-маиший буюмлар ишлаб чиқариш бўйича беш ойлик план 103,1 ва 102,2 процент адо этилди. Маданий-маиший ва рўзғор буюмлари ишлаб чиқариш ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 1,3 ва 4,5 процент юксалди.

Мусобақадош районларда қолоқ корхоналар йўқ. Шу билан бирга Ҳамза районида бир қатор ишлаб чиқариш бўлинмалари ўтган ой программасини уддалаша олишмади. Бу ерда 16 цех, 6 участка, 56 бригада, 183 ишчи қолоқлар сафида қолди. Куйбишев районида ростовликлар ва янгийўлликлар ташаббуси асосидаги мусобақа таъсирчан ва самарали бўлди. Бу ерда барча цехлар, участкалар ва бригадалар ойлик планни уддалашди, қолоқлар йўқ.

Қурилиш-монтаж ишлари планини (марказлашган молия манбалари — 1981 йил январь—апрель ойлари маълумотлари), Ҳамза районида 96 процент, Куйбишев районида 90 процент адо этилди. Турар жойни фойдаланишга топшириш бўйича биринчи квартал плани Куйбишев районида 44 процент бажарилди. Ҳамза райони қурувчилари яхши ишлашмади. Бу ерда мана икки ойдирки, бу кўрсаткич 0 ни ташкил этмоқда.

Ҳамза райони

Саноат корхоналари мусобақада юксак кўрсаткичларга эришдилар. Сўнгги йилда бу ерда ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиши 18,2 миллион сўмни ташкил этди. Мамлакат халқ хўжалиги талайгина халқ хўжалик буюмларига эга бўлди. Планга қўшимча маҳсулот реализация қилишда авиация бирлашмаси, «Ташэлектромаш», винтеляция буюмлари заводи, ёғ-мой комбинати каби корхоналар бор.

«Ташэлектромаш», Қуйлиқ темир-бетон буюмлари ва констукциялари заводи, «Тошкентвино» комбинати ва бошқа корхоналар сўнгги йилда ялпи маҳсулот ишлаб чиқаришнинг анча ўсишини таъминладилар. Бу ерда ишлаб чиқариш ҳажми ўсишининг анча қисмига ишлаб чиқариш резервларидан, машина ва механизмлардан маҳорат билан фойдаланиш, меҳнатни ташкил этиш системасини такомиллаштириш туфайли эришилди.

Куйбишев райони

Бу ерда саноатда ишлаб чиқариш ҳажми сўнгги йилда қарийб 3,5 миллион сўмликка ўсди. Унинг асосий қисмига меҳнат унумдорлигини юксалтириш эвазига эришилди. Трактор, газ аппаратуралари, лак-бўёқ заводлари, «Узбекхлопкомаш» бирлашмасининг машинасозлик заводи, «Энергостройинду с т-рия» ишлаб чиқариш бирлашмаси ва бошқалар беш ой мобайнида планга қўшимча мажбуриятда белгиланганидан анча кўп маҳсулот реализация қилдилар.

Бироқ, бу ерда ҳам бир қатор корхоналар — «Ташавтоматика», лак-бўёқ, грампластинкалар, экскаватор заводлари истеъмолчиларга шартномадаги мажбуриятда белгиланган буюмларни белгиланган муддатида ва ассортиментда етказиб бермадилар. Шартномадагидан қарийб 1 миллион сўмлик кам маҳсулот етказиб берилди.

Бир қатор корхоналар белгиланган планнинг бажарилишига ортиқча харажатларга йўл қўйиш орқали эришяпти. Жумладан, «Средазкабель» бирлашмаси, экскаватор заводи тўрт ой мобайнида товар маҳсулот таннархининг жами 800 минг сўмликка қимматлашиб кетишига йўл қўйдилар.

Январь-май ойларидаги социалистик мусобақа якунини Ҳамза район партия комитети саноат, қурилиш, транспорт ва алоқа бўлими мудири Б. Икромов шарҳлайди:

— Ҳамза райони меҳнат коллективлари Москвадаги илғор корхоналар коллективларининг ишлаб чиқаришга юксак самарали техника ютуқларини, ишлаб чиқариш резервларини кенг жорий этиш бўйича ташаббусини қизғин қўллаб-қувватладилар.

Шу билан бирга бир қатор асосий кўрсаткичлар бўйича биз мусобақадошларимиз бўлган куйбишевликлардан ортда қолаяпмиз. Жумладан, ишлаб чиқариш ҳажмининг меҳнат унумдорлигини юксалтириш эвазига ўсиши 56,5 процентни ташкил этди. Мажбуриятда эса бу кўрсаткич 85—90 процент қилиб белгилангандир.

Район корхоналарида 620 минг қўшимча соат сарфланди, айни вақтда 8,5 минг прогулга йўл қўйилди. Шу муносабат билан сантехника ускуналари заводи, 2-темир-бетон буюмлари заводи, енгил металл конструкциялар заводи анча йўқотишларга йўл қўйди. Бу ерда меҳнат интизоми юксак даражада эмас, ишга кечикиб келиш, прогул кузатиляпти.

Ишлаб чиқаришни реконструкциялашни жадаллаштириш, уларни тезроқ ишга тушириш катта самара беради. Бу барчага маълум. Тажриба-механика заводи, 1-йирик панелли уйсозлик заводи, шампан винолари заводи раҳбарлари реконструкция муддатини чўзиб юбордилар, янги қувватларни ишга туширишни тезлаштириш бўйича актуал масалаларни дарҳол ҳал этмадилар.

Енгил металл конструкциялар, озиқ-овқат саноати министрлигининг тажриба-механика заводларида, упаэлик фабрикаларида машина паркларидан етарли фойдаланилмаяпти.

Шу куннинг вазифаси барча резервларни ишга солишга, ишлаб чиқаришга фан ва техника ютуқларини актив жорий этишга, ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга, маблағлар сарфини камайтиришга эришишдан иборат.

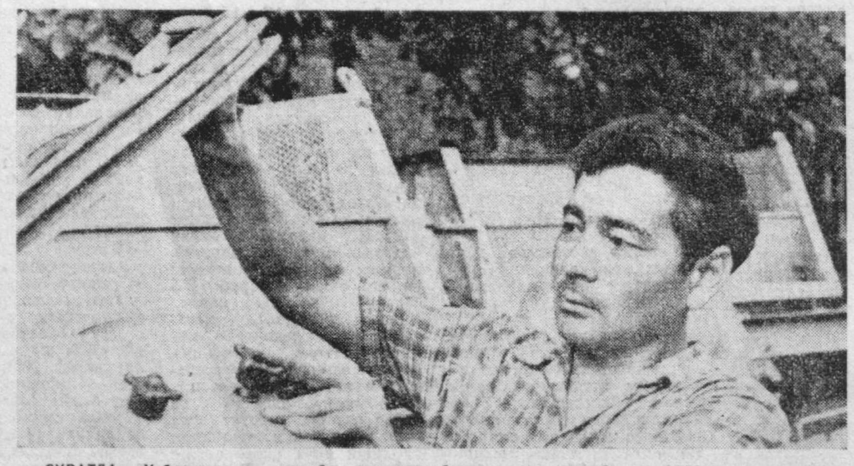

СУРАТДА: «Узбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси тажриба экспериментал цехининг илғор йиғувчи слесари, коммунистик меҳнат зарбдори Тоҳир Султонов акс этган. Бу пешқадам ишчи ҳамиша смена топшириқларини ортиғи билан адо этади.

• Беш йиллик илғорлари

ЗИЁҚАЛБ ИШЧИ

...Афғонистон ҳамда Ҳиндистонга зудлик билан «Р—260—5» маркали ростловчи ва «П-66-М-6» ип йигирув машиналаридан йигирма иккита тайёрлаб бериш лозим эди. Шунингдек, яқинда Сенегал ва Сингапурда ўтказиладиган тўқимачилик машиналари халқаро кўргазмасида қатнашиш учун мазкур машиналардан яна 5 та ишлаб чиқариш керак эди.

Бу вазифани фақат М. Қулибоев бригадаси бажариши мумкин эди. Маъмурият ҳам шунга қарор қилди. Мусулмон масъулиятли вазифаларни адо этиб кўникиб қолган. Бу сафар ҳам шошмасдан цехга йўл олди. Кўп йиллардан бери ўзи билан завод бағрида ёнма-ён ишлаб келаётган қадрдон дўсти, мастер К. Набиев билан маслаҳатлашди. Ёш слесарь-йиғувчилардан иборат иккита бригада ташкил этилди. М. Қулибоев бригадаси биринчи сменада, К. Набиев бошлиқ йиғувчилар эса иккинчи сменада иш бошлади. Мусулмон биринчи сменада йигирув машиналарининг бош узелларини, ишчи аппаратларини, ип ғалтаклари ўрнатиладиган қисмларни тез ва соз йиғишда рекорд кўрсаткичи даражасига эришди.

Битта машина йиғишга кетадиган вақтни ўн беш, йигирма процентга қисқартириб, тежалган вақт ҳисобига бир сменада беш-олтита ўрнига 7—8 та йигирув машинаси ишлаб чиқаришга эришди. Мусулмон Қулибоевнинг шахсан бир ўзи бир сменада йиғиладиган барча йигирув агрегатларининг бош узелларини йиғишни ўз зиммасига олди. Унинг чаққонлик билан деталларни йиғиш маҳоратига, ҳар бир ҳаракатни аниқ ва адашмай билиб бажаришига кўпчилик ҳам ҳавас билан боқишарди. Унинг бошқаларникига ўхшамаган, ўзига хос ишлаш услуби шундан иборатки, узелларни йиғишга киришдими бас, ҳеч ким билан гаплашмас, ён-теварагидаги баъзи бировлардек беҳуда вақт ўтказиб, алаҳсимас эди.

Мана ҳозир унинг бутун диққат-эътибори бир нуқтага қаратилган: турнақатор дастгоҳлардан бирини бошқармоқда, меҳнат ва масъулиятли вазифа ҳаяжониданми ҳар қалай билаклари енгил титрарди, қошлари бир-бирига туташиб, ўртасида тугунча ҳосил қилган. Шу тариқа гигант йигирув-пишитув ҳамда ростлаш машиналари туғила бошлайди...

М. Қулибоев бу даргоҳда роппа-роса ўттиз йилдан буён слесарь-йиғувчилик касбида фидокорона меҳнат қилиб келади. Ўттиз йил! Бунгача қанча фасл, қанча сувлар оқиб ўтди. Лекин дарахт бир ерда кўкарганидек, Мусулмон ҳам ана шундай бир ерда, кўз очиб кўрган корхонасида азим чинордек илдиз отиб, шараф қучиб, эл олқиши, эъзозига сазовор бўлиб келмоқда. Бу заводда урушдан кейинги дастлабки тинч қурилиш йилларида чиқарилган «Ветер», «Банкаброш» каби иш унуми паст, оддий пиликлаш, йигириш машиналаридан тортиб, то эндиликда ўзининг ишлаб чиқариш конструкцияси ва техника имкониятлари бўйича жаҳон стандарти даражасига чиқиб олган, СССР Давлат мукофотига сазовор бўлган, шунингдек, халқаро кўргазмаларда олтин медаллар ва биринчи даражали дипломлар билан тақдирланган «Банкаброш — БТ», «Р — 192-5», «Р—260-5», «РТП-192», «ПК-100» ҳамда «КМ-290» маркали мураккаб қурилмали, толани тез суръатлар билан пилталовчи, ип пишитувчи улкан қудратли машиналаргача унга беш қўлдек равшан. Мусулмон киритган ўнлаб рационализаторлик таклифлари тўқимачилик саноатимизнинг қаноти ҳисобланган машиналар такомили йўлида бенуқсон хизмат қилмоқда.

Оташқалб ишчининг шу кунларда қўли-қўлига тегмайди. Унинг меҳнати, қалб қўри синган машиналар ва фақат Иттифоқимиздагина эмас, балки ГФР ГДР, Югославия, Куба, Франция, Болгария, Монголия, Ҳиндистон, Покистон, Индонезия, Шри Ланка, Сингапур, Сенегал ва бошқа жами 28 та хорижий мамлакатга экспорт қилинмоқда...

...У асли жиззахлик, туғилган қишлоғини одамлар «Бахмал» деб аташганини эс-эс хотирлайди. 1941 йилнинг даҳшатли кунлари бошланганда оталар, акаукалар бир жон-бир тан бўлиб, Ватан мудофаасига отланганлар. Шулар қатори Мусулмоннинг ҳам отаси урушга кетди. Кетди-ю, шу бўйи ундан дом-дарак бўлмади. Авжи қиш чиллаларининг бирида қаттиқ бетобликдан онаси ҳам дунёдан кўз юмди. Шундан кейин кимдир беш-олти ёшлик Мусулмонни Самарқандга келтириб, болалар уйига топширган, на ота, на она меҳрига тўймаган мурғак қалбли гўдак шу тарзда болалар уйида ўзининг иккинчи ота-онасини топди. Қалби дарё, меҳри қуёшдай иссиқ, ғамхўр тарбиячилар қўлида таълим олиб вояга етди. Ҳунар-техника билим юртида ўқиди. Слесарь-йиғувчилик ихтисосини эгаллагач, йўлланма билан тўғри пойтахтга — «Таштекстильмаш» заводига ишга келган. Шу-шу унинг умр мазмуни ва тақдири мазкур корхона билан чамбарчас боғланди.

Мусулмон ўзининг узоқ йиллик ҳалол ва баракали меҳнати орқасидан кам бўлмади. Кўксини Ленин ордени, «Ҳурмат Белгиси» ордени ва қатор медаллар, нишонлар безади. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг бир неча бор Фахрий ёрлиқлари билан тақдирланди. Икки марта завод делегацияси составида хорижда, жумладан Болгария, Германия Демократик Республикасида ҳам бўлиб қайтди.

Айни пайтда ўз касбининг моҳир «жарроҳи» саналган коммунист М. Қулибоев Тошкент шаҳар Совети депутати сифатида ҳам жамоат ишларини ҳормай-толмай олиб бормоқда.

Ҳ. ЗАЙНИДДИНОВ.

ХАТ БОСИЛМАДИ, АММО ЧОРА КЎРИЛДИ

СУВ КЕЛДИ

Трактор заводи ётоқхонасидан олинган хатда сув йўқлиги борасида шикоят қилинган эди.

Завод уй-жой коммунал бўлимидан олинган жавобда ётоқхонада сув муаммоси ҳал этилгани ва ҳозир сув таъминоти нормал йўлга қўйилгани хабар қилинди.

Тошкент трактор заводи коллективи мамлакатимиз қишлоқ механизаторлари учун кўплаб трактор ва прицеплар, эҳтиёт қисм комплексларини етказиб бермоқда.

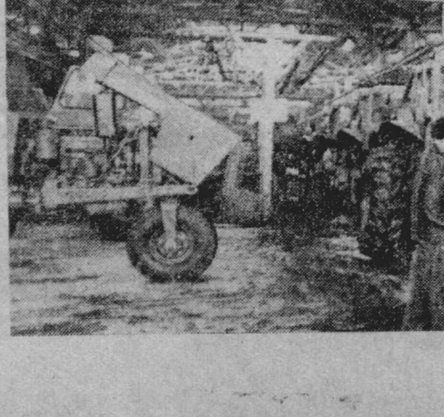

СУРАТДА: корхонанинг бош йиғув цехида тракторларни йиғиш пайти тасвирланган.

М. Нуриддинов фотолари.

«Тошкент оқшоми»да босилгандан кейин

«ТАКСИДАГИ ҒАЛАТИ УСУЛ»

Бу материалда 1-таксопарк шофёрининг йўловчига хизмат кўрсатишдан бош тортгани кўрсатилган эди.

Автокомбинатдан олинган жавобда кўрсатилишича, йўловчига хизмат кўрсатишдан бош тортгани учун шофер В. Слободин уч ой муддат билан машина ҳайдашдан четлаштирилиб, бошқа ишга ўтказилди.

«НЕГА ҚЎПОЛ МУОМАЛАДА БЎЛИШАДИ?»

Шу сарлавҳали материалда «Химчистка» фабрикасининг 59-қабул пунктида буюртмачиларга қўпол муомалада бўлинаётгани ва айрим уст-бошлар йўқолаётгани танқид қилинган эди.

Фабрикадан олинган жавобда кўрсатилишича, буюртмачининг пальтоси қабул қилувчи Серованинг айби билан йўқолгани учун унинг пули ундирилиб, буюртмачига берилди. Серова эса ишдан четлаштирилди.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

ҲАМКАСБЛАР ЁРДАМИДА

ГДРнинг энг йирик уйсозлик комбинатларидан бири «Гера» комбинатига «саноат асбоб-ускуналари СССРда тайёрланган» деб деб ёзиб қўйилган контейнерлар келди. Уй-жой қурилиши учун темир-бетон конструкциялар ишлаб чиқарувчи шу корхонанинг кенгайтириш ишлари бошланди. Цехларни янгилаш, бир қанча технология линияларини такомиллаштириш керак бўлди. Серунум асбоб-ускуналарнинг ўрнатилиши комбинатнинг қувватини анча кўпайтиришга имкон беради. У ҳар йили 6 минг квартира учун тайёр қисмлар ишлаб чиқаради.

Йирик панелли уйсозлик заводларини қайта жиҳозлашга Совет Иттифоқидаги ҳамкасбларнинг бераётган ёрдами учун ГДР бинокорлари ҳамма вақт миннатдорчилик билдирмоқдалар. СССР кўмагида қурилган шу тармоқ корхоналарини бу ерда янги типдаги комбинатлар, деб ҳақли равишда атамоқдалар. Асосий ишлаб чиқариш жараёнларида линияларнинг автоматлаштирилганлиги оғир жисмоний ишни жуда ҳам камайтирди, ишчиларнинг меҳнати учун энг яхши шароит яратиб берди.

Қишлоқ хўжалиги учун кадрлар

БУДАПЕШТ. Дипломли мутахассислар — агрономлар, инженерлар, ветеринария ходимлари сони Венгриянинг қишлоқ хўжалик кооперативларида ва давлат хўжаликларида ўтган беш йил мобайнида қарийб 50 процент кўпайди. Мамлакатда қишлоқ хўжалиги учун ёш мутахассис кадрлар тайёрлаш программаси изчиллик билан амалга оширилаётганлиги натижасида катта муваффақиятлар қўлга киритилди.

Тадқиқотчилик ишлари тобора кенг қулоч ёзмоқда. Ҳозирги вақтда илмий-тадқиқот институтлари лабораторияларида ёшлар қишлоқ хўжалиги соҳасида 50 та илмий мавзу бўйича иш олиб бормоқда.

Венгриянинг олий ўқув юртлари шу йил қишлоқ хўжалиги учун қарийб икки минг ёш мутахассисларни тайёрлаб беради.

КООПЕРАЦИЯНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ

СОФИЯ. Аграр-саноат кооперациясининг самарадорлигини кўрсатувчи яққол мисоллардан бири Горна-Оряховицадаги комплексдир. Бунинг натижасида Болгария жуда катта муваффақиятларга эришди. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини айни вақтда ўсимлик, сабзавот, чорвачилик маҳсулотларини қайта ишлаш билан боғлаб қўшиб олиб бориш тажрибаси амалда ўзини оқлади. Масалан, ўтган беш йил мобайнида бу ерда ишлаб чиқариш ҳажми 25 процент ошди. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаб чиқариш 5 миллион левлик миқдорида кўпайди.

Аграр-саноат комплексининг раиси Н. Кушев ТАСС мухбири билан суҳбатда бундай деди: биз концентрациялаш ва ихтисослаштириш йўлидан борганлигимиз туфайли шундай натижаларга эришдик. Ҳозир бизда далада етиштираётган экинларнинг 80 проценти ва барча теплица хўжалиги бир жойга, мева етиштириш алоҳида жойда, чорвачилик фермалари эса бошқа битта жойда марказлаштирилган. Тупроқ шароити ва зарур меҳнат шароитлари ҳисобга олинган.

Шундай қилиб, ўтган беш йил мобайнида биз лавлаги етиштиришни 15 процент, дон етиштиришни қарийб учдан бир ҳисса миқдорига кўпайтирдик, чорвачилик маҳсулоти 45 процент ошди.

ТРАНСПОРТ УЗЕЛИ ЛОЙИҲАСИ

БЕЛГРАД. Югославия билан Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар ўртасида асосий транспорт узели ҳисобланган Суботицада янги темир йўл станцияси лойиҳаси ишлаб чиқилди. Станция мамлакатда энг замонавий бўлади. ЮСФРнинг бошқа социалистик мамлакатлар билан товар обороти ҳажми муттасил ўсиб бораётганлиги шу станцияни қуришни тақозо қилди. Кейинги икки йил мобайнидагина товар обороти ҳажми 2 баравар кўпайди.

КЎП НУСХАДА

ДЕҲЛИ. «Каламкар пракашан» нашриётида кўп нусхада чиқарилган тўплам «Ҳиндистон жамоат арбобларининг КПСС XXVI съезди тўғрисидаги фикрлари» деб аталади. Тўпламга Ҳиндистоннинг таниқли жамоат ва сиёсат арбоблари мақолалари киритилган, уларда совет коммунистлари анжуманининг жуда катта аҳамияти уқтириб ўтилади.

«КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг съездда қилган ҳисобот доклади, у баён этиб берган тинчлик ташаббуслари Совет Иттифоқи ташқи сиёсатининг тинчликсеварлик характеридан яққол далолат беради, ер куррасидаги барча халқлар бу сиёсатни эътироф этмоқдалар, — деб ёзади Ҳиндистон миллий конгресси ҳукумат партияси, Умумҳиндистон комитетининг бош секретари Шъям Сундер Мохапатра. — КПСС XXVI съезди минбаридан янграган совет тинчлик программасининг бажарилиши инсониятни ядро фалокати даҳшатларидан халос этишга хизмат қилади, кескинликни юмшатиш жараёнининг давом этишига ва ялпи тинчликнинг мустаҳкамланишига кўмаклашади, деб ишонч билан айтиш мумкин».

Шу олийжаноб мақсадларга эришиш учун бутун совет халқи тинчлик ва қуролсизланиш учун ҳормай-толмай курашмоқда, ривожланаётган мамлакатларнинг империалист ва реакцион кучлар кирдикорларига қарши одилона курашини қатъият билан қўллаб-қувватламоқда, деб уқтиради Ш. С. Мохапатра. Совет Иттифоқининг Ҳинд океанини тинчлик зонасига айлантириш ва ажнабий ҳарбий базаларни тугатиш йўлидаги фаолиятини Ҳиндистон юксак баҳолайди ва бу фаолият шу регионлаги барча халқларнинг манфаатларига мос бўлиб тушади, деб ҳисоблайди.

Ҳиндистон коммунистик партияси миллий кенгашининг бош секретари Ражешвара Рао КПСС XXVI съездини совет халқининг бунёдкорлик қурилишидаги, меҳнаткашлар турмуш даражасини юксалтиришдаги ва социалистик демократияни ривожлантиришдаги жуда катта муваффақиятлари яққол кўриги, деб атади. У ўз мақоласида қуйидагиларни таъкидлайди: Совет халқининг зафарлари КПССнинг меҳнаткашлар туб манфаатларини рўёбга чиқариш учун социалистик система афзалликларидан ҳар томонлама фойдаланишга қаратилган сиёсати олисни кўзловчи сиёсат эканининг кўрсаткичи бўлиб қолди. Съезд қатнашчилари якдиллик билан қабул қилган СССРни социал-иқтисодий ривожлантириш ўн биринчи беш йиллик плани Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг халқ турмушини яхшилашдан, урушларсиз ва зўравонликсиз тинч келажакни барпо этишдан ҳам муҳимроқ вазифаси йўқ эканининг ҳеч инкор қилиб бўлмайдиган далилидир, деб уқтиради Ражешвара Рао.

Совет коммунистларининг анжумани, деб ёзади тўпламда Ҳиндистон парламентининг депутати Локеш Чандра, ҳозирги замоннинг энг буюк воқеасидир. У қуролланиш пойгасини чеклаш, кескинликни юмшатишни чуқурлаштириш ва тинчликни сақлаб қолиш йўлини ишлаб чиққанлиги туфайли бутун тинчликсевар инсониятнинг мана шундай баҳосига сазовор бўлди. Янги жаҳон уруши оловини ёқувчилар қақшатқич зарбага учрайдилар ва кескинликни юмшатиш самаралари сақланиб қолади, деб совет коммунистлари ва бутун СССР халқининг съездда изҳор этилган ишончи тинчлик ва қуролсизланиш йўлидаги курашчиларга янги куч бахш этмоқда.

Реакция кучлари тарафида

ГАВАНА. АҚШ Намибиянинг чинакам мустақил бўлишини хохламаяпти ва Жанубий Африка Республикаси (ЖАР)даги ирқчи режимни ҳеч сўзсиз қўллаб қувватламоқда, деди Найробида Мозамбик Халқ республикасининг ташқи ишлар министри Ж. Чиссано Пренса Латина агентлигининг мухбири билан суҳбатда.

Бир вақтлар АҚШ, деб таъкидлади у, Анголада МПЛАнинг ғалабасига халақит беришга уринган эди, контрреволюцион унита тўдаларини қўллаб-қувватлаган эди ва ҳозир ҳам қўллаб-қувватламоқда. У Жарнинг Халқ Анголасига қарши агрессив ҳаракатларини рағбатлантирмоқда. Ҳозир Вашингтон, деди министр, ўзининг ғаразли манфаатларини кўзлаб, Намибияга мустақиллик берилишига қаршилик қилмоқда ва унинг Анголада «Куба қуролли кучлари» турганлиги тўғрисидаги баҳоналари ҳамма ишни тел-ва-тескари қилиб кўрсатиш учун қидириб топилган бемаъни важдан бошқа нарса эмас. Социалистик мамлакатларнинг Ангола давлатига ёрдами ЖАРдаги ирқчилар қонунга хилоф равишда оккупация қилиб олган Намибиянинг мустақиллиги проблемасига мутлақо дахлдор эмас.

Мустақил Африка, деб таъкидлади Ж. Чиссано, Жануби-Ғарбий Африка халқ ташкилоти СВАПО) ва Жанубий Африка миллий африкаликлар конгресси озодлик учун олиб бораётган одилона курашга якдиллик билан тўла-тўкис мададкордир.

Саломатлик ҳақида суҳбатлар

ШИФОКОР МАСЛАҲАТИ

ОЗОДАЛИК—ТУМАН БОЙЛИК

Инсон саломатлигининг энг асосий омилларидан бири танани тоза тутиш ва ораста бўлишдир. Тоза тананинг хислатларини ва ижобий томонларини санаб поёнига етиш қийин. Ҳаммага маълумки, тери — инсоннинг энг муҳим ва нозик сезги органларидан бири ҳисобланади. Шу боисдан ҳам терини тоза сақлаш катта аҳамиятга эга. Дарҳақиқат, тери одамнинг туйғу органи бўлиб, у баданни совуқиссиқдан ҳимоя этади, тана ҳароратини меъёрида тартибга солиб туради.

Фаровон турмушимизнинг қут-баракасини биз ҳар бир хонадонда кўришимиз мумкин. Ҳозирда аксарият уйларда барча гигиеник шароитлар муҳайё: иссиқ сув, мўрча ва ҳаммомлар кўп. Ҳаммомни озодалик бўстони деганларича бор. Тиббиёт илмининг бобокалони Абу Али ибн Синонинг қуйидаги сатрларини эсга олайлик:

Ҳар икки кун бир мартаба ҳамом керак одамга.
Бу тозалик танга дармон, даво тирак одамга.

Маълумотлар шуни кўрсатадики, соғлом, шикастланмаган тери микроорганизмларни нобуд қилиш хусусиятига эга бўлади. Буни қуйидагича исбот қилинган: покиза терининг бир жойига 20 миллион микроб туширилади. Мана шу жойнинг ўзида кузатиш олиб борилганида, бир соат ўтганидан кейин 720 минг, икки соатдан сўнг 7 мингтаси қолади, холос. Шундан кўриниб турибдики, тоза тери зарарли микроорганизмларнинг кушандаси сифатида ҳам ўзини намоён этади.

Мабодо инсон териси парваришга муҳтож бўлса, кирланган, ифлос бўлса, бундай тери зарарли омиллар, жумладан турли касалликларни келтириб чиқарувчи микроорганизмлар учун макон бўлиб, уларнинг ривожланиб авж олишига шароит яратилган бўлади. Шулар туфайли ҳам инсон ҳаммом қабул қилганида ёки тоза ювинганида, унинг баданидан 20 миллиондан то миллиардларча микроблар ювилиб кетиши мумкин. Шунингдек, киши яхши ювинганида бутун тана сатҳи микроблардан холис бўлибгина қолмай, балки физиологик жараёнлар натижасида тери юзасига чиқиб турган «чирк», «шлак» моддалар бўлмиш ёғсимон чиқиндилар ҳам ювилиб кетади. Натижада одамнинг тоза териси соф ҳавога ёлчийди, тери ҳужайралари нормал яшай бошлайди ва у ташқи таъсирчан микробларга зарба берувчи ҳамда организмни ҳимоя этувчи қалқон вазифасини ўтайдиган воситага айланади.

Терининг ифлосланиши тер ва ёғ безларининг тиқилиб қолишига, натижада терининг ноҳуш касалликлардан бўлган ҳуснбузар, сизлоғич, чипқон хўппоз, қўтир, темиратки ва яна бир неча турдаги касалликларни чақириши мумкин. Шунинг учун ҳам ҳар бир киши ўзининг саломатлиги учун қайғуриши лозим. Аввало тана тозалиги ва орасталигига эътибор бериши, ҳафтасига камида бир марта ҳаммом қабул қилиши, мўрчага тушиши ёхуд яхшилаб ювиниши даркор. Гоҳо шароитга қараб оқар сувларда, кўл ва денгизларда чўмилса ҳам бўлади.

Шуни айтиш керакки, киши ҳаммом қабул қилганида фақатгина аъзои-бадани тоза бўлибгина қолмасдан, балки организмида ҳам ижобий ўзгаришлар пайдо бўлади. Киши ҳаммомда бўлганида бадандан 200 граммга қадар тер чиқади. Медицинада шу нарса маълумки, киши ғарақ-ғарақ терлаганда тер билан бирга организмдан модда алмашинувининг чиқинди маҳсулотлари бўлмиш натрий тузлари, сут кислотаси, мочевина ва яна бир қатор зарарли ва ортиқча бўлган моддалар чиқиб кетади. Ҳаммом қабул қилган кишининг ҳаётий қобилияти ошади, аъзолар касалликларга нисбатан бардошли бўлади, чарчоқлик ҳамда ҳорғинликдан фориғ этади. Шунингдек, ҳаммом мушак оғриқларидан халос қилувчи хусусиятга ҳам эга бўлади. Маълумотлар шуни кўрсатадики, ҳаммом қабул қилинганида кишида шамоллашга нисбатан бардошли бўлиши билан бирга, модда алмашинуви жараёни яхшиланади. Чунки ҳаммомнинг юқори ҳароратида тери қатламидаги томирлар кенгаяди, натижада томирлардан қон ўтиши равон бўлади, димиқиб, ҳалқоб бўлиб турган қонларнинг силжиб кетиши, яъни қоннинг «тозаланиши» ўз навбатида организмнинг тўқима ва ҳужайраларида модда алмашиш процессини яхшилайди. Шу боисдан ҳам ҳаммомни вақти-вақтида қабул қилиб турган хомсемиз ва «тоши» меъёрида бўлмаган кишилар анчагина ихчам тортадилар. Айниқса буғли ҳаммом киши организмининг қон билан таъминланишини анча яхшилайди ва фақат ички органлар билан тери ости клетчаткасининг эмас, балки мушаклар, бўғимларнинг томир реакциясини ҳам чиниқтиради.

Ҳаммомда чўмилиш киши организмида оқсил алмашинувининг уйғунлашувига ва уларнинг ўзлаштирилиши яхшиланишига олиб бориши инобатга олинади. Организмда модда алмашув жараёни бузилганида, мушакларда ва суякларда қақшайдиган оғриқ бўлганида, сурункали тусга ўтган яллиғланиш процесси оқибатида ҳаракатланиш сустлашганда, бўғимларда подагра ва бошқа алмашув жараёнлари билан боғлиқ бўлган хасталикларда, шунингдек ноҳуш азоб берадиган беланги (радикулит), мушак қақшоғи, асаб толаларининг шамоллаши, бўкса ва тақим мушаклари оғриқларида тадбиркор шифокорлар ҳаммом қабул қилишни тавсия этадилар. Гоҳо шифокорлар шамоллаш билан боғлиқ бўлган хасталикларни, жумладан бронхит сурункали тус олиб кетганида, юқори нафас йўллари, сурункали бодомчалар яллиғланиши (тонзиллит) каби касалликларни комплекс ҳолда даволанганда буғ ҳаммомларидан унумли фойдаланишни тавсия этадилар.

Ҳаммамизга маълумки, ҳаммомга тушиш киши табиатини енгиллаштиради, кайфият яхшиланиб, одам ўзини қушдек енгил ҳис этади. Чунки организмда кетаётган ҳаётий-биологик жараёнларнинг уйғунлашиши кишининг асаб системасига ижобий таъсир қилмай қўймайди.

Шуни айтиш керакки, ҳаммом қабул қилгандан сўнг албатта ички кийимларни, пайпоқ, ўрин-кўрпа ва ёстиқ жилдларини, чойшабларни охорли ёки ювиб дазмоллаганлари билан алмаштириш лозим. Чунки кийилган ички кийимни яна қайтадан кийиладиган бўлса, ҳаммом қабул қилган кишининг тоза тери тешикчалари кенгайиб туради ва уларга ифлосликлар кириши эҳтимоли бўлади.

Маълумки, бизнинг халқимиз озодагарчиликни, саранжом-саришталикни яхши кўради. Ҳақиқатан ҳам қайси хонадонга қадам босманг, уй-жой ва ҳовлиларнинг супириб-сидирилганини кўрасиз, бир бўйра жой бўлса унга гулу-чечаклар экиб файзли ва фаришталт қилиб қўйилган бўлади. Хонага киришингиздан аввал қўлингизга илиқ сув қўйиб, покиза сочиқ тутадилар...

Ҳа, биз ота-боболаримиздан мерос бўлиб қолган озодагарчилик амалларига риоя қилсак, мунтазам равишда танамизни тоза тутсак саломатлигимиз доимо жойида, умримиз боқий бўлади.

Т. ИСКАНДАРОВ,
Ўзбекистон санитария, гигиена ва касб касалликлари илмий-тадқиқот институтининг директори, медицина фанлари доктори, профессор.

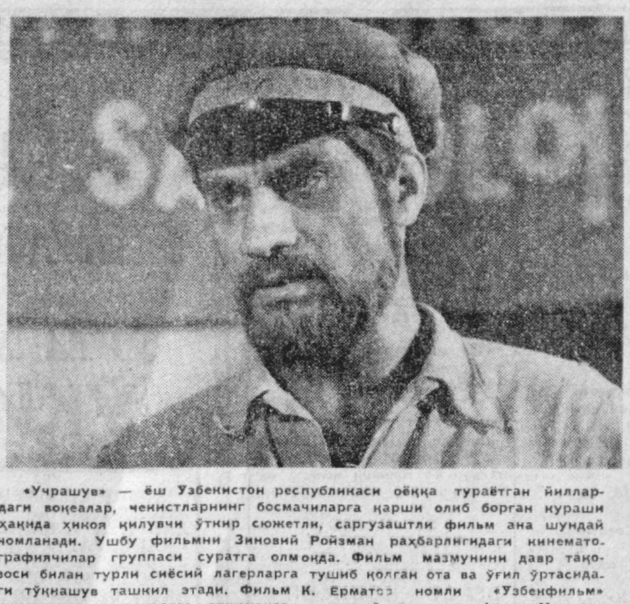

«Учрашув» — ёш Ўзбекистон республикаси оёққа тураётган йиллардаги воқеалар, чекистларнинг босмачиларга қарши олиб борган кураши ҳақида ҳикоя қилувчи ўткир сюжетли, саргузаштли фильм ана шундай номланади. Ушбу фильмни Зиновий Ройзман раҳбарлигидаги кинематографиячилар группаси суратга олмоқда. Фильм мазмунини давр тақозоси билан турли сиёсий лагерларга тушиб қолган ота ва ўғил ўртасидаги тўқнашув ташкил этади. Фильм К. Ёрматов номли «Ўзбекфильм» киностудиясида суратга олинмоқда, сценарий авторлари Артур Макаров ва Улмас Умарбеков, постановкачи оператор Леонид Травицкий. Бош ролларни Нозим Тўрахўжаев ва Лесь Сердюк ижро этмоқдалар.

СУРАТДА: «Учрашув» фильмидан бир кадр.

А. Горокрик фотоси. (ЎзТАГ).

С. РОДИОНОВ.

БИР КЎРИШДА...

(ЮМОРИСТИК ҲИКОЯ)

Айтишларича, яқин келажакда одамлар бир-бирлари билан электрон машина ёрдамида танишар эмиш. Қани энди шундай бўлса. Мендақа уятчанг йигитларнинг роса жони кирарди-да! Ҳа, мен улардан, яъни қизлардан жуда уяламан. Агар соҳибжамол бўлса борми, бешбаттар уяламан. Агар бирортаси билан учрашиб қолсам худди яхлаган сувга шўнғигандай ёхуд пўлат эритилаётган қозонга тушгандай бўламан.

Баҳор кунларидан бирида қаттиқ ёмғир бошланган пайтда ўзимни газета дўконининг панасига олдим. Шу пайт... Ёнимда турган соҳибжамол қизга кўзим тушиб, қотиб қолдим. Қиз шу қадар гўзал ва нозик эди-ки, уни кафтга ўтқазиб томоша қилса бўлар эди. Оппоқ кўйлаги қадди-қоматига қуйиб қўйгандай ярашиб турарди. Қутб тунларидай лаклаган тим қора, катта кўзлари ва сўроқ аломатига ўхшаган қайрилган киприклари одамнинг ақлини шоширибқўярди. Соҳибжамолга тикилар эканман, унга мен эмас, балки менинг қиёфамга кириб олган бир телба қараб турарди.

— Ёмғир, — деди у, қўнғироқдай жарангдор товуш билан.

— Ҳа-я, — дедим мен заифона овоз билан унинг гапини маъқуллаб. У юзидаги ёмғир томчисини сидириб ташлади. Мен сесканиб тушдимда, шоша-пиша костюмимни ечиб, жонжаҳдим билан қизнинг елкасига ташладим.

— Қўйсангиз-чи!..— деди қиз уялиб. кейин қўшиб қўйди: Менинг исмим Нина.

—Меники эса Саша, — дедим қўлимни узатиб.

— Тўхтади шекилли, кетдик, — деди Нина тортиниб костюмимни қайтариб бераркан.

— Бўлмасамчи!—дедим розилик билдириб. Кейин уни қўлтиқлаб, ҳалқобларни шалоплатиб кета бошладик. Бир оз юргач, Нина менга ўзи яшайдиган янги, баланд уйни кўрсатди.

— Уй эмас, шоҳона қаср-ку! — дедим-да беҳосдан очиқ турган люкка қадам ташлаб юбордим. Люк чала тўлдирилган экан, ундан бир амаллаб чиқиб олдим.

— Кийимингиз ифлос бўлибди...

— Зарари йўқ, — дедим бурним тагига ёпишган бир парча лойни кўчирар эканман.

— Сиз ювиниб олишингиз керак. Юринг, бизникига!

— Сизникига!—деб шивирладим-да, яна ўша очиқ люк томон қадам қўйган эдим, Нина мени ўз вақтида ушлаб қолди.

Нинанинг мулойим онасида яхши таассурот қолдирдим. У менга худди телевизордан чиқиб тўғри ваннага кетаётган кишига қарагандай бақрайиб турарди. Мен ваннада ювиниб чиққанимдан кейин қизнинг онаси таклиф қилди:

— Ўтиринг, чой ичамиз.

— Раҳмат, ҳозиргина икки пачка чучвара еган эдим, — одоб билан рад этдим. Бироқ шу заҳотиёқ кўзим Нинанинг кўзи билан учрашди. Қизнинг онаси иккиланаётганимни сезиб, тирсагимдан ушлаганча, ваза ва чашкалар билан тўлиб-тошган стол ёнига олиб борди. Мен электр стулга ўтиргандай авайлаб ўтирдим.

— Чой ичасизми, қаҳвами? — сўради онаси.

Мен «мумкин бўлса бир чашка қаҳва беринг», дейиш ўрнига:

— Компот ичаман, — дедим. Аёл довдираб, столнинг бир чеккасидаги газета билан тўсилган аллақандай нарсага қараб қўйди. Ҳойнаҳой, чойнак бўлса керак деб хаёлимдан ўтказдим.

— Аттанг, бугун компот қилмаган эдима, — деди онаси уялиб.

Гарчи какаони жонимдан ёмон кўрсам ҳам:

— Анави... какао бера қолинг, — деб юбордим.

— Какао ҳам йўқ, —деди одоб билан у.

— Унда, чой ҳам бўлаверади, — дедим кафтларимни ишқаб.

Нина менга кўзининг қири билан қараб қўйди. Ўнг чаккам худди дазмол босгандай қизиб кетди. Аёл менга чой қуйиб бергач, сал чўчиброқ сўради:

— Чойингизга қанақа мураббо солай?

— Мураббоингизнинг қайси бири зўрроқ? — дедим тамшаниб.

— Олчадан қилингани... — деди у ишончсизлик билан иккиланиб.

Мен чойни ҳўплаб, мураббонинг данакли эканини сезиб қолдим. Оғзимдаги олча данакларини қўл билан олиш одобдан эмас. Шунинг учун мураббосиз чойдан бир ҳўплаб, маданий суҳбат учун мавзу қидира бошладим.

— Биз эса, Нина билан ёмғирда қолдик!— дедим хурсанд бўлиб.

— Наҳотки?! —одоб билан ажабланди она.

Ўртага қисқа, лекин маъноли сукут чўкди. Гапириш навбати менга келганини сезиб турардим. Улар менинг бирор нарса дейишимни кутиб туришарди.

— Биз эса, Нина билан ёмғирда қолдик!— дедим.

— Наҳотки?! — яна ажабланди ойиси.

— Рост, — дея тасдиқладим мен.

Нина миқ этмай ўтирарди. Яна ўртага сукунат чўкди. Чойдан яна бир ҳўплаб, ҳўл ботинкамни қимирлатиб хушчақчақлик билан эълон қилдим:

— Биз эса, Нина билан ёмғирда қолдик.

Қизнинг онаси ҳайкалдай қотиб қолди. Шу пайт стол чеккасидаги газета қимирлаб, унинг тагидан кўз ойнакли, кал киши кўринди. У чашкани олдига тортиб, менга қизиқиш билан тикилди. «Отаси» хаёлимдан ўтди. Шу пайт:

— Сиз сичқон овлайдиган қопқоннинг қандай тузилганини биласизми? — дедим унга дап-дурустдан. Отанинг чашка ушлаган қўли титраб кетди, чой тўкилди:

— Й-й-йўқ...

Мен қопқонни умримда кўрмаган бўлсам ҳам, у ҳақда батафсил гапириб бердим.

— Саша, сиз асли ким бўлиб ишлайсиз? — қизиқиб сўради Нина.

— Эҳтимол, сичқон тутсангиз керак? тахмин қилди унинг отаси.

— Нима бўпти, тутаман, — дедим-да, бирданига музлаб кетдим.

— Уларни нима қилишади? — ажабланди ғайри-табиий ҳунардан онаси.

Гапингизни қарангу! — дедим хафа бўлиб. — Қишлоқ хўжалиги учун-да!

— Ҳа, деди аёл ҳўрсиниб, ҳозир нималарни овлашмайди, дейсиз. Мураббодан солсангизчи...

Чойга ҳужум бошладим. Оғзимда олча данаги пайдо бўлганини сезиб, чойдан бир ҳўпладим-да, темир қошиқ олиб данакларни тилимнинг тагига сура бошладим. Уларга оғзимдаги чойни қошиқ билан аралаштираётган бўлиб кўринган бўлсам керак. Ҳамма жим бўлиб қолган эди. Мен мураббони аста-секин ютарканман, тилим билан данакларнинг бирини милкимнинг орқасига жойлаштира бошладим. Лекин данакларнинг сони ўнга етиб, улардан баъзилари томоғимга кетиб қолганини сезганда қўрқиб кетдим.

«Тиқилиб, йўталиб юбормасам эди!» — деган хаёл миямга келди.

Мен столнинг чеккасини маҳкам ушлаб, бор кучим билан ўқчий бошладим. Стол безгак тутгандай титраб кетди. Мен кучаниш зўридан кўкариб кетган бўлсам керак, чунки қизнинг отаси қизариб кетган эди. Ваза ва чашкалар тебраниш зўридан секин куйлай бошлади. Мен шу пайт сув тўлдирилган полиэтилен қопдай шишиб кетган эдим. Отаси сакраб ўрнидан туриб, темирдай қўллари билан елкамдан босиб, стулга энгаштирди. Мен бор кучимни сарфлаб ўнтача данакнинг барини ютиб юбордим, енгил нафас олиб, пешона терларимни артдим. Онаси менга совуқ сув қуйиб узатди.

— Тутқаноқ касалига қачон йўлиққансиз? — қизиқиб сўради ота.

— Ёшликдан, ҳиқ, — дедим-да, эшик томон йўл олдим.

Алишер ИСОМИДДИНОВ таржимаси.

ТО Справкалар бюроси

ХАТЛАРГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

Р. РАҲМАТОВ: Яқинда мен пенсияга чиқдим. Ҳозирги пайтда дам оляпман. Айтингчи, мен касаба союз аъзолигида қолиш ҳуқуқига эгаманми?

Жавоб: Саломатлиги ёки кексалиги туфайли корхона (муассаса)да ўз иш фаолиятини тўхтатган пенсионерлар касаба союз аъзолиги сафларида қолиш ҳуқуқини сақлаб қоладилар.

* * *

М. ҲАФИЗОВ, Н. ИНОҒОМОВ: Бизларга иккита масалада маълумот берсангиз: балоғатга етмаган ишчи ва хизматчиларнинг иш вақти қанча бўлиши керак? Уларга меҳнат отпускаси бериш тартиби қандай?

Жавоб: 18 ёшга тўлмаган ишчи ва хизматчилар учун қисқартирилган иш вақти белгиланган. 16 ёшдан 18 ёшгача бўлганлар учун ҳафтасига 36 соат, 15 ёшдан 16 ёшгача бўлганлар учун эса ҳафтасига 24 соат ишлаш белгилаб қўйилган.

Балоғатга етмаган ёшларнинг кунлик иш сменасининг давомийлиги беш кунлик ва олти кунлик иш ҳафталарида турличадир. Жумладан, олти кунлик иш ҳафтаси йўлга қўйилган жойларда 16 ёшдан 18 ёшгача бўлган йигит ва қизларнинг кунлик иш сменаси давомийлиги олти соатга тенгдир, беш кунлик иш ҳафтасида эса у етти соатдан ошмаслиги лозим.

Иккинчи саволингизга келганда шуни айтиш керакки, балоғатга етмаган, яъни 18 ёшга тўлмаган ишчи ва хизматчиларга йиллик отпуска бир календарь ойи миқдорида берилади. Бундай отпускалар балоғатга етмаган ёшларга йилнинг исталган пайтида берилади.

* * *

Д. МУРОДОВ: Мен Улуғ Ватан урушининг учинчи группа инвалидиман. Яқинда қарилик пенсиясига чиқишим керак. Айтингчи, менга иш ҳақимнинг неча процентимиқдорида пенсия тайинлашади?

Жавоб: Сизга пенсия тайинлаш масаласини ўзингиз истиқомат қилиб турган район социал-таъминот бўлими ҳал қилади. Социал таъминот бўлимига мурожаат қилганингиздан сўнг, бўлим ходимлари партия ва ҳукуматимизнинг белгилаган махсус қарорларига асосланиб қанча пенсия тайинлаш масаласини ҳал этиб беришади.

* * *

М. НОСИРОВА: Маълумки, китоблар, журналларнинг сўнгги саҳифаларида қоғоз формати, чоп этилган шу китоб ёки журналнинг печать миқдори, нусхаси ҳақида маълумот берилади. Бу маълумотларни беришдан кўзда тутилган асосий мақсад нима?

Жавоб: Китоб, журнал ва бошқа нашрлар ҳақидаги маълумотлар шу босма нашрларини тайёрлашда иштирок этган кишилар ҳақида — унинг муаллифи, тузувчиси, таржимони, редактори, рассоми ҳақидаги ахборотни ўз ичига олади. Шунингдек, қўлёзманинг босмахонага қачон туширилганлиги ва нашрга қачон қўл қўйилганлиги, нашрнинг қанча нусхада эканлиги, унинг баҳоси ва шунга ўхшаш яна бир қанча маълумотлар ҳам берилади. Бу маълумотлар китобхонлар, нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ташкилотлари учун, матбаа нашрларини библиографик ишлаш учун зарурдир.

* * *

Б. ЭГАМОВ: Айтингчи, соатсозлик касбини қаерда ўрганса бўлади?

Жавоб: Тошкентдаги 139-ҳунар-техника билим юртида шу касбни эгаллаш мумкин. Ҳунар маскани Сағбон кўчасидаги 17-уйда жойлашган. У ерга 59, 76-автобусларда борилади.

• ҚАЛБ СЎЗЛАРИ

Ғамхўрликдан мамнунмиз

Кўнглимизда Товоқсой ҳақидаги илк таассурот йўлда пайдо бўлди. Икки чети теракзор тептекис асфальт йўлда сувдек оқиб бораётган автобуснинг олдинги ойнасидан осмон билан бўйлашган кўкиш тоғлар кўриниб турар, борган сари улуғвор туюларди.

— Пансионатга ҳали узоқми? — дея сўрадик олис тоғларга ўйчан тикилиб бораётган ёнимиздаги жувондан.

— Жуда ҳам узоқ эмас, — деди у автобус ойнасидан кўз узмай. — Тоғнинг шундоққина ёнида, чиройли жой. Биринчи келишингизми?

Биз «ҳа» деган маънода бош ирғадик. Хаёлимиздан беихтиёр «Масъул ташкилотлар чинакамига кексалар ғамини ейишибди. Қариялар учун тоза ҳаво, кўркам тоғ қўйнида дам олишдан кўра фойдали иш йўқ дунёда» деган фикрлар кечди. Аммо кўнглимизнинг бир четида «Ҳар қандай гўзал табиат манзаралари ҳам киши қалбига бир оғиз ширин сўзчалик завқ-ҳаяжон бахш этолмайди. Дам олувчиларга пансионат хизматчилари кўрсатаётган хизмат ҳам қалбимизга манзур бўлармикин» деган фикр ҳам йўқ эмас эди.

Пансионат ҳовлисига киришимиз биланоқ кўнглимиздаги шубҳалар тоғ қоридек эриди-кетди. Бунга пансионат ҳовлисининг саранжом-саришталиги, соя-салқин, боғдан шарқираб оқиб келаётган ариқ устига қурилган кўркам сўриларгина сабаб бўлгани йўқ. Биз ўзимизни худди орзиқиб кутилган хонадонга ташриф буюрган меҳмонлардек сезардик. Қалбимизни гулдек яшнатган нарса пансионат хизматчиларининг хушмуомаласи, илтифоти эди.

— Нина Пилич, — деб таништирди бизга ўзини кўзлари кулиб турган хушбичим ва хушрўйгина қиз. Билсак дам олишга келганларни илк бор кутиб олиб, кузатиб қолувчи Нина экан. У бизни очиқ чеҳра билан қабул қилиб, дам олувчилар рўйхатига ўтказди. Айни пайтда бундан кейин нима ишлар қилишимиз кераклиги, зарур ҳолларда кимларга мурожаат қилишимизми тушунтирди.

Шундай қилиб, уруш ва меҳнат ветеранларининг Тошкент область Бўстонлиқ районидаги Товоқсой пансионатидаги жўшқин ва сермазмун кунларимиз бошланди.

... Кун сермазмун бўлса, вақт ўтгани билинмайди. Бизнинг дам олишимиз ҳам назаримизда сезилмай ўтиб кетди. Бизлар эса пансионатда кечган лаззатли дамларни қайта ва қайта эслаб ўтирибмиз. Эслаймизу, кўз ўнгимизда серғайрат ва оқила жувон, маданий ишлар мудираси Екатерина Ануфриевна Жоржик намоён бўлди. Биз Екатерина раҳбарлигида республикамиз пойтахти Тошкент шаҳрига экскурсияга бордик, тарих ва табиат музейларини томоша қилиб, кўнгилли ҳордиқ чиқардик.

Ҳамроҳинг дилкаш бўлса, юрганинг йўл бўлсин, дейилади халқ ҳикматида. Екатеринанинг бутун йўл бўйи гитара чалиб айтиб берган ашулалари ҳали-ҳануз қулоқларимиз остида жаранглаб турибди. Қўли гул пазанда Шермат Дўсматов, Наташа Пуздра, медицина ҳамшираси Бозоргул Пўлатоваларнинг беназир хизматидан ҳам дам олувчилар миннатдор бўлиб қайтишмоқда. С. Маликовнинг медицинага оид ва бошқа бир қатор лекторларнинг халқаро аҳволга бағишлаб ўтказган лекциялари ҳам кўпчиликда чуқур таассурот қолдирди.

Маълумки, партия ва ҳукуматимиз уруш ва меҳнат ветеранларига ғамхўрлик кўрсатишни йилдан-йилга кучайтириб, янги-янги тадбирлар белгиламоқда, дам олиш уйларидаги маданий, социал-маиший хизматни янада яхшилаш тадбирларини белгиламоқда. Биз ана шу қарор ва кўрсатмаларга Товоқсой пансионати хизматчиларининг амалий жавоб бераётганликларининг гувоҳи бўлдик. Шунинг учун Ўзбекистон ССР социал таъминот министрлиги аппарати ходимлари ва пансионат хизматчиларининг меҳнат ветеранлари ва қарилик пенсионерларига кўрсатаётган ғамхўрликларидан кўксимиз ғурурга, қалбимиз қувончга тўлди.

Е. МАТВЕЕВА,
П. САФРОНОВА,
Т. ГРЕЧИХИНА,
пенсионерлар.

Абу Али ибн Сино номли 1-шаҳар клиник касалхонасининг 7 та бўлими, янги хирургия корпуси, беш қаватли терапия бўлими ва туғруқхона биносида бугунги кунда бир йўла 1200 бемор даволанмоқда. Уларга 1200 дан кўпроқ врач ва медицина ходимлари хизмат кўрсатишмоқда. Булар орасида ўнга яқин профессор, етти доцент, ўнга яқин фан кандидати, 14 олий категорияли врач бор. Улар беморларни даволашда замонавий медицина аппаратларини қўллашмоқда.

СУРАТДА: шифохона бош врачи, республикада хизмат кўрсатган врач, шаҳар Советининг депутати Қ. Т. Ризаев (чапдан учинчи) шифохонанинг етакчи ходимлари билан кундалик иш юзасидан суҳбатлашмоқда.

И. Шоиноғомов фотоси.

СЎРАГАН ЭКАНСИЗ..

Газетхон саволларига жавоб

М. ТОШПЎЛАТОВА: Мен Фарғонада яшайман. Менинг икки ярим яшар ўғлим бор. У яхши гапиролмайди ва яхши эшитмайди. Шуни даволатиш учун қаерга мурожаат этишим керак?

Жавоб: Бунинг учун сиз область халқ маорифи ҳамда соғлиқни сақлаш бўлимларига мурожаат этинг. Улар болангизнинг касаллик варақаси билан танишиб, қаерда даволаниши ва тарбияланиши ҳақида тўлиқ маълумот беришади.

* * *

Ҳ. ҚОДИРОВ, Э. РАҲИМОВ, А. НУРИТДИНОВ: Республика кўз касалликлари шифохонаси қаерда жойлашгани ҳақида маълумот берсангиз.

Жавоб: Республика ихтисослашган кўз касалликлари шифохонаси С. Раҳимов район Студентлар шаҳарчасидаги А. Саидов кўчасига жойлашган бўлиб, бу ерга 56, 59, 65-экспресс автобусларда борилади. Мазкур касалхонада кўзнинг турли хасталиклари даволанади.

* * *

М. ХАЙРУЛЛАЕВА, Э. ПРИМҚУЛОВ, Қ. АКБАРОВ: Тери касаллигига чалинганлар қаерда малакали медицина ёрдами олишлари мумкин?

Жавоб: Ҳар бир киши биринчи навбатда ўзи яшаб турган жойдаги тери касалликлари диспансерига мурожаат этгани маъқул. Шунингдек, бундай касалликлар республика тери касаллиги диспансерида ҳамда Тошкент Медицина институти клиникаларида даволанади. Республика тери касаллиги диспансери Кафанов кўчасидаги 104-уйга жойлашган бўлиб бу ерга 8, 9, 10-трамвайларда борилади.

* * *

Г. АМИНОВА, А. МУҲАМЕДОВ: Кўзи тез-тез учиб турадиган ва сўзлашганда тутилиб қоладиган кишилар кимдан фойдали маслаҳат оладилар?

Жавоб: Бундай кишилар ўзларини асаб ва руҳий касалликлар диспансери врачларига кўрсатиб, фойдали маслаҳат ва даволаш усулларини олишлари лозим. Бундай диспансерлар Қорасарой, Сарикул, Луначарский ҳамда Муқимий кўчаларида жойлашган. Мазкур диспансерларга борилганда участка врачи томонидан ёзиб берилган йўлланма бўлиши шарт.

* * *

Т. ЭРГАШЕВ, Т. РАҲИМОВ: Бўй ўсишини ва қантли диабет касалига чалинганлар хасталикдан фориғ бўлишлари учун нима қилишлари керак?

Жавоб: Шаҳар эндокринология диспансеридан маълум қилишларича, бундай кишилар фақат мутахассислар билан маслаҳатлашиб иш тутишлари, ўзларини шаҳар эндокринология ва физкультура диспансерларига кўрсатишлари лозим. Мазкур диспансерлар пойтахтимизнинг А. Қаҳҳор ва Сапёрлар кўчасига жойлашган.

* * *

С. МАҲКАМОВ: Айтингчи, бурун касаллиги қайси касалхонада даволанади?

Жавоб: Бунинг учун сиз ўзингизни қулоқ, томоқ ва бурун касаллигини даволовчи мутахассисга кўрсатинг. Бундай мутахассислар ҳар бир поликлиника, касалхона, Тошкент Медицина институти клиникаларида мавжуд.

* * *

Т. БАҲРОМОВ: Тиш нима сабабдан сарғаяди? Уни қандай қилиб кетказиш мумкин?

Жавоб: Бунинг учун сиз тиш врачига учрашинг. Энг замонавий медицина асбоблари ва махсус дори-дармонлар билан тиш сарғайишини даволатасиз. Тиш врачлари маслаҳати билан тишингиздаги сариқ доғларни йўқотиш мумкин.

* * *

М. ҚЎЧҚОРОВА, Ш. БАКАЕВА: Нафас сиқиш хасталигига чалинганлар батамом соғайиб кетишлари учун қандай чораларни кўришлари лозим? Бундай беморларга қандай тартибда нафақа тўланади?

Жавоб: Беморлар ўзларини аллергия билан шуғулланувчи шифокорларга кўрсатиб туришлари лозим. Улар маслаҳати асосида иш тутиш саломатликни мустаҳкамлашда муҳим омилдир. Бу соҳадаги мутахассислар Куйбишев район Циолковский кўчасидаги Ўзбекистон санитария, гигиена ва касб касалликлари илмий текшириш институти лаборатория ва касб касалликлари илмий текшириш институти лаборатория ва клиникаларида, Тошкент Медицина институтида мавжуд бўлиб, улар хасталикнинг келиб чиқиш сабаби, давоси ва олдини олиш чоралари устида илмий тадқиқот ишлари олиб бормоқдалар. Бундай беморларни нафақа билан таъминлаш масаласи эса шаҳар социал таъминот бўлими қошида ташкил этилган врачлик консультация комиссияси томонидан ҳал этилади.

Жавобларни **Ю. АХРОРОВ** ва **Т. РАСУЛЕВлар** тайёрлашди.

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

КАВКАЗ ТОҒЛАРИНИНГ ЭРТАКЛАРИ

Бош Кавказ тоғларидаги Рица кўли яқинида бўлган Товлиани (қорли) ғори дунёда энг чуқур ғор бўлиб чиқиши мумкин. СССР Фанлар академияси география институти экспедициясининг қатнашчилари шундай хулосага келдилар. Улар бу ерда совет ғоршуносларри учун рекорд даражадаги чуқурлик — 1 минг 120 метр чуқурликка тушдилар, лекин бу ғорнинг тагига етолмадилар. Натижада Товлиани дунёдаги энг чуқур ғорлар рўйхатида ҳозирча Франциядаги машҳур Пьер-сен-мартен ва Жан Бернар ғорларидан сўнг учинчи ўринда турибди.

Ғор қорли деган номига муносиб. Ғорнинг оғзи денгиз юзидан 2 минг метр чамаси баландликда бўлиб, у абадий қор ва музлик билан қопланган тоғ чўққиларига ёндошдир. Шу улкан чуқурликка кираверишдаги температура нолда туради.

Ғорнинг микроиклимигина эмас, унинг гидрологик режими ҳам ўзига хосдир. Зилол сув шаршаралари шовқинсурон билан пастга тушар экан, минглаб тонналик базальт палахсалар орасига кириб, ғойиб бўлади. Зим-зиё лабиринтларда анча-мунча кўл ва қудуқлар бор. Бу ердаги заллар улканлиги билан кишини ҳайратда қолдиради. Шулардан баъзиларида ҳатто фонарнинг ёрқин нури баланд гумбезларга қадар етиб боролмайди. Теварак атрофда афсонавий қуш ва ҳайвонлар қиёфасига ўхшаб кетадиган ажойиб-ғаройиб тош «ҳайкаллар» турибди. Уларнинг ёнида чуқурликда топилган ва илгари ҳеч қаерда учрамаган баландлиги 20—30 сантиметрча келадиган оппоқ кальцит «арчалар» бутунлай афсонавий бўлиб туюлади. Қўлингизни салгина теккизсангиз улар сочилиб кетади...

(ТАСС).

Редактор ўринбосари С. Б. ЁКУБОВ.

КИНО

1 ИЮЛДА

ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР:

«АФҒОНИСТОНДА РЕВОЛЮЦИЯ ДАВОМ ЭТМОҚДА» — **Санъат саройи.**

«НОРИЛЬСК» — **Тошкент Советининг 50 йиллиги номли.**

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«ВАТАНГА ХИЗМАТ ҚИЛИБ» — **Санъат саройи** (16, 18, 20.30 да, жавоб берувчи автомат 44-39-51).

«УРУШ ВА ТИНЧЛИК» (1-2 сериялар) — **Санъат саройи** (16.30, 19.30).

«АЛИБОБО ВА ҚИРҚ ҚАРОҚЧИ САРГУЗАШТЛАРИ» — **Санъат саройи** (кичик зал, (17, 19.30).

«ТУМАНДА ЭШИТИЛГАН ИККИ ГУДОК» — **Москва** (тоқ соатларда, телефон 33-05-01).

«ТАРСАКИ» — **Искра** (16, 18, 20.00, телефон 39-14-59).

«ЭКИПАЖ» — **Тошкент Советининг 50 йиллиги номли** (18, 20.45 да, жавоб берувчи автомат 78-47-25).

«МАРИЯ МЕДИЧИ ҚУТИСИ» — **Мир** (тоқ соатларда, телефон 91-08-30), **К. Ерматов номли** (жуфт ва тоқ соатларда, телефон 24-66-22).

«ЖАНОБИ ВЛАД» — **Нукус** (17, 18.30, 20.45 да, жавоб берувчи автомат 46-70-69).

«СЕВГИ ФАНТАЗИЯСИ» — **Дружба** (жуфт ва тоқ соатларда, жавоб берувчи автомат 66-15-75).

ССРР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ МУЗЕЙИ вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

катта илмий ходимлар (3 ўрин), **кичик илмий ходимлар** (2), **экскурсовод.**

КОНКУРС МУДДАТИ — 26 ИЮЛГАЧА.

Қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Ленин проспекти, 4«а»-уй.

Справкалар олиш учун телефонлар: 41-05-21, 41-11-15.

Октябрь районидаги 141-мактаб томонидан **Турсунов Абдуқаҳҳор Султонович** номига берилган 544386 номерли йўқолган

8-СИНФНИ ТУГАТГАНЛИГИ ТЎҒРИСИДАГИ ГУВОҲНОМА

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Октябрь районидаги А. С. Пушкин номли 13-ўрта мактаб томонидан **Камолова Насиба Зокировна** номига берилган 922248 номерли йўқолган

ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

«ТАШХЛЕБТОРГ»

ЎҚИШГА

ЧОРЛАЙДИ

Ҳаётда касб-кор кўп. Уларнинг ҳаммаси ҳам керакли, муҳим ва қизиқарли. Энг муҳими қайси касб кимга ёқишида, ким унинг уддасидан қойил қилиб чиқишида.

Улар орасида сотувчилик касби эса ўзига хос масъулиятлидир. Харидор билан ҳар минутда муомала қилаётганингизда сиз эътиборли, мулойим ва сезгир бўла олишингиз керак. Харидорни, ҳузурингизга келувчи кишини қандай кутиб оласиз, қандай тез, майин ва маданий хизмат кўрсатишингизга боғлиқ.

ҲУРМАТЛИ ҚИЗЛАР!

Агарда сиз ўзингизга бирорта касб танламаган бўлсангиз, ўзингизни савдода синаб кўринг!

«ТАШХЛЕБТОРГ» НОН-БУЛКА ВА КОНДИТЕР НЕЪМАТЛАРИ КИЧИК СОТУВЧИЛАРИ ТАЙЁРЛАЙДИГАН УЧ ОЙЛИК КУРСЛАРГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ.

БУ КУРСЛАРГА 8—10 СИНФЛАРНИ БИТИРГАН, 16—25 ЁШЛИ, ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ИСТИҚОМАТ ҚИЛУВЧИ ҚИЗЛАР КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИСИЗ ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР.

Ўқувчиларга ойига 36 сўмгача стипендия тўланади. Курсларни битирганларга кичик сотувчи ихтисоси берилади.

Курсларга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар зарур бўлади: ўрта маълумоти тўғрисида аттестат (8-синфни тугатганлиги ҳақида гувоҳнома), паспорт, ёки туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома, турар жойидан справка, бор бўлса меҳнат дафтарчаси, 2 та фотосурат (6x9 см.).

Маълумотлар олиш учун адрес: Тошкент шаҳри, Тимирязов кўчаси, 28-уй. Телефон 35-41-31.

«ТАШХЛЕБТОРГ».

«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН АГЕНТЛИГИ.

ДИҚҚАТ, СУРАТГА ТУШИРАМАН

Бу сўзлар бундан бир юз қирқ йилдан илгари айтилган. Ўша пайтда бу иборанинг муаллифи, парижлик рассом Луи Жак Дагерр, ўзининг сўзлари узоқ йиллар яшаши, жаҳоннинг ҳамма сураткашлари томонидан такрорланиши, улар эса бу сўзларни гўё биринчи бор айтаётгандек қайтаришлари мумкинлигини ўйламаган бўлса керак.

Шундан буён кўпгина ўзгаришлар юз берди. Дагеррнинг ҳали такомиллашмаган аппарати ўрнини эндиликда замонавий мураккаб фотоаппаратлар эгаллади, лекин унинг ибораси ўзгаргани йўқ.

БУГУНГИ КУНДА ҲАМ СУРАТКАШЛАР ҲАР САФАР КИШИЛАРНИ СУРАТГА ТУШИРАЁТГАНДА: «ДИҚҚАТ, СУРАТГА ТУШИРАМАН!» ДЕЯ ТАКРОРЛАЙДИЛАР.

ЯҚИНДАГИНА РЕСПУБЛИКАМИЗ ПОЙТАХТИДАГИ 1 МАЙ КЎЧАСИДА («Болалар дунёси» магазини атрофида) МАИШИЙ ХИЗМАТ КЎРСАТАДИГАН КОМПЛЕКСДА

ЯНГИ ФОТОСАЛОН ОЧИЛДИ

Бу ерда фақат оқ-қора фото тайёрланади, шу билан бирга буюртмачи буюртмасига биноан паспорт учун, оилавий портертлар. болаларни ва бошқа эсдалик суратлари тайёрланади.

ФОТОСАЛОНИМИЗ Г А КЕЛИБ ЭСДАЛИК УЧУН ФОТОСУРАТГА ТУШИШИНГИЗНИ ТАКЛИФ ЭТАМИЗ!

Фотосалон 8.00 дан 20.00 гача очиқ.

Бундай сўзларни ҳар куни минглаб тошкентликлар эшитадилар. Улар ҳаётларида юз бераётган қувончли воқеалар: тўй, тўнғич фарзанд, мактаб ва олий ўқув юртини тамомлаганлиги тўғрисида хотира қолдириш учун «фотореклама» комбинати салонларига кириб туришади.

«ФОТОРЕКЛАМА» КОМБИНАТИ.

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ УМУМИЙ ТАЪЛИМ МАКТАБЛАРИНИНГ БИТИРИБ ЧИҚУВЧИЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

ЎЗБЕКИСТОН ССР ҲУНАР-ТЕХНИКА ТАЪЛИМИ ДАВЛАТ КОМИТЕТИ

СИЗЛАРНИ 1981—82 ЎҚУВ ЙИЛИДА

ҲУНАР-ТЕХНИКА ТАЪЛИМИ СИСТЕМАСИДАГИ

ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТЛАРИГА

ЎҚИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

ҲОЗИР СИЗЛАРНИНГ ОЛДИНГИЗДА ҚАТЪИЙ БИР МАСАЛА КЎНДАЛАНГ ТУРИБДИ: «КЕЛАЖАКДА ҚАНДАЙ ЙЎЛ ТАНЛАШ КЕРАК?», «ҚАЕРГА ЎҚИШГА БОРИШ КЕРАК?», «ҚАНДАЙ КАСБ ТАНЛАШ КЕРАК?», «ҲАЁТДАГИ ЎЗ ЎРНИНГНИ ҚАНДАЙ ТОПИШ КЕРАК?». БУ САВОЛЛАРГА СИЗ ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТЛАРИГА ТАШРИФ БУЮРГАЧ ЖАВОБЛАР ОЛИШИНГИЗ МУМКИН.

Мамлакатга ишчи қўллари зарур! Завод ва фабрикалар, қурилишлар ва хизмат кўрсатиш соҳаси корхоналари турли хил касбдаги юқори малакали мутахассисларга муҳтож.

ШАҲРИМИЗДА 51 ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТЛАРИ МАВЖУД БЎЛИБ. УЛАРДА 125 ХИЛ КАСБ БЎЙИЧА 35 000 КИШИ ТАЪЛИМ ОЛМОҚДА.

КЎНГЛИНГИЗГА ЁҚҚАН КАСБНИ ТАНЛАНГ!

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ 178-ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

Билим юрти метрополитен қурилиши учун малакали мутахассисларни тайёрлади.

Билим юртига 15 ва ундан катта ёшдаги 8—10 синф маълумотидаги йигит ва қизлар қуйидаги ихтисосликлар бўйича ўқишга қабул қилинадилар: **ер юзасида ишловчи проходкачи, қўлда пайванд қилувчи электр пайвандчи, облицовкачи, плитачи-кошиккор, қурувчи-бўёқчи, проходка бўйича электр слесарь, сантехник-слесарь, газ пайвандчи, дурадгор, тош йўнувчи-гранитчи.**

Ўқиш муддати—1 йил ва 3 йил; ер юзаси ишлари проходкачиси, автомобиллар ремонти бўйича слесарь, ўқиш муддати—1 йил.

Ўқишга қабул қилинганлар 3 маҳал овқат, кийим-бош, шунингдек ишлаб чиқариш практикаси даврида иш ҳақининг 50 проценти билан таъминланадилар.

Ўқиш даври меҳнат стажига киради.

Билим юртини уч йил муддат билан тамомлаганлар диплом, 1 йил муддат билан тамомлаганлар эса билим юртини тамомлаганлиги ҳақида аттестат оладилар. Ўқишни аъло баҳолар билан битирганлар имтиёзли равишда транспорт қурилиши министрлиги олий ўқув юртларига кирадилар.

БИЛИМ ЮРТИНИ БИТИРГАНЛАР «ТАШМЕТРОСТРОЙ» ТРЕСТИ ХОДИМЛАРИГА БЕРИЛГАН ИМТИЁЗЛАРДАН, ЖУМЛАДАН, ТЕМИР ЙЎЛДА БЕПУЛ ЮРИШ ҲУҚУҚИДАН ФОЙДАЛАНАДИЛАР.

Бошқа шаҳарлардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Билим юртида спорт секциялари, вокаль-чолғу ансамбли, ўзбек миллий ансамбли, дискотека, ишлаб турибди.

АРИЗАЛАР УМУМИЙ ҚОИДАЛАР АСОСИДА (имтиҳонларсиз) ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Адрес: Тошкент шаҳар, Чилонзор массиви, Д—20 квартали («Чилонзор» метро станцияси, у ёғига 50, 78, 29-автобуслар, 6, 11, 19-троллейбуслар билан ҳамда 21-маршрутли такси билан «Ётоқхона» бекатигача борилади).

170-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
ТОШКЕНТ МЕТРОПОЛИТЕНИ ВА ТЕМИР ЙЎЛДА ХИЗМАТ ҚИЛАДИГАН МУТАХАССИСЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ:

МЕТРОПОЛИТЕН УЧУН: **электр поездлар, электр ускуналарининг ремонти бўйича электр слесарь, станция навбатчилари, экскаватор машинисти, тортиш подстанцияларининг электр монтёри, электромонтёр, ҳаракатдаги состав ремонти бўйича слесарь. слесарь-сантехник;**

ТЕМИР ЙЎЛ УЧУН: **тепловоз машинисти** (10 класс ҳажмида маълумоти бўлган Совет Армияси сафидан запасга бўшатилганлар қабул қилинади) **тепловоз машинисти ёрдамчиси, электровоз машинисти, электромонтёр, ҳаракатдаги состав ремонти бўйича слесарь, электр пайвандчи, товар билети ва багаж кассири, багаж ва юк қабул қилиб топширувчи.**

8—10 синф ҳажмида маълумоти бўлган йигит ва қизлар қабул қилинади. Ўқиш муддати — 1—3 йил.

8 синф ҳажмида маълумот билан ўқиганлар билим юртини тамомлаганларидан сўнг ўрта ҳунар-техника маълумоти тўғрисида диплом оладилар. Давлат томонидан кийим-кечак оладилар, уч маҳал овқат билан таъминланадилар; 10 синф ҳажмда маълумотлилар ойига 30 сўм стипендия оладилар ва тепловоз машинисти группасида ўқувчиларга 72 сўм стипендия берилади.

Ишлаб чиқариш практикаси даврида ҳамма ўқувчиларга малакали мутахассислар маошининг 50 проценти ҳажмида пул мукофоти берилади.

Ҳамма ўқувчилар билим юртини тамомлаганларидан сўнг иш билан таъминланадилар ва, уларга темирйўлчиларга берилган имтиёзлар берилади.

ҲУЖЖАТЛАР ҲАР КУНИ СОАТ 9.00 ДАН 17.00 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, 2-Охунбобоев кўчаси, 68-уй (4, 7, 9, 11, 14, 21, 24, 28-трамвайлар; 18, 54-автобуслар; 13, 15, 16-троллейбусларнинг «Киров номли парк» бекати). Телефон 53-43-52.

30-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

Якка тартибда эркаклар устки кийимини тикувчи, якка тартибда аёллар устки кийимини тикувчи, якка тартибда аёллар енгил қуйлагини тикувчи, ошпазлар, қандолатчилар, мураккаб маиший хизмат кўрсатиш асбоб-ускуналарини ремонт қилувчи слесарлар, озиқ-овқат моллари сотувчилари, фотографлар, аёллар ва эркакларнинг сартарошлари.

БИЛИМ ЮРТИГА 8—10 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИ, 15 ВА УНДАН КАТТА ЁШДАГИ ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқиш муддати 1—1,5 — 2 — 3 йил.

Ўқишга қабул қилинганлар стипендия билан таъминланадилар.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳри, 1/2-Қорақамиш массиви, (42, 43, 43«э», 56-автобуслар, 27-трамвайнинг «Мактаб» бекати).

139-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

8— 10 синфни тамомлаганларни ўзбек ва рус группаларига қуйидаги мутахассисликлар бўйича ўқишга қабул қилади: заргар, чиннига гул солувчи, чиннига шакл берувчи, чиннини сараловчи, слесарь-механиклар.

Ўқиш муддати— 3 йил.

Билим юртига 15 ва ундан катта ёшда бўлган, 8— 10 синфни битирган йигит ва қизлар қабул қилинади.

Ўқиш муддати — 8 синф ҳажмида маълумотга эга бўлган ёшлар учун 3 йил.

Ўқишга қабул қилинганлар кийим бош ва уч маҳал иссиқ овқат билан таъминланадилар.

10 синфни тамомлаганлар учун ўқиш муддати 1—1,5 йил. Уларга стипендия берилади. Ишлаб чиқариш практикаси вақтидаги иш ҳақининг 33 проценти тўланади.

Билим юртини битирганларга ўрта маълумот ҳақида ҳамда танланган мутахассислик бўйича диплом берилади.

Билим юртини аъло баҳода битирганлар олий ўқув юртига имтиҳонсиз қабул қилинади.

Ўқиш муддати узлуксиз меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Машғулотлар ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Ўқиш 1 сентябрдан бошланади.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳар, Сағбон кўчаси, 17-тупик, 4-уй (38, 49, 59, 76, 116-автобусларнинг «Қўштут» бекати).

Қизил Байроқли, Меҳнат Қизил Байроқ орденли

31-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

Билим юртига 15, 16, 17 ёшдаги ва Совет Армияси сафларидан запасга бўшатилган йигитлар қабул қилинади.

Билим юрти темир йўл транспортида ишлаш учун қуйидаги ихтисосликлар бўйича кадрлар тайёрлайди: ТЕПЛОВОЗ МАШИНИСТИ. Ўқиш муддати 2 йил (фақат Совет Армияси сафларидан запасга бўшатилганлар қабул қилинади), **стипендия ойига 72 сўм; ТЕПЛОВОЗНИНГ ҲАРАКАТДАГИ СОСТАВИ РЕМОНТИ БЎЙИЧА СЛЕСАРЬ. Ўқиш муддати— 1 йил. Стипендия 30 сўм. Маълумоти 10 синф ҳажмида бўлиши керак.**

8-синф ҳажмида маълумотлилар: ТЕПЛОВОЗ МАШИНИСТИ ЁРАМЧИСИ, ЭЛЕКТРОВОЗ МАШИНИСТИ ЁРДАМЧИСИ, ТЕПЛОВОЗНИНГ ҲАРАКАТДАГИ СОСТАВИ РЕМОНТИ БЎЙИЧА СЛЕСАРЬ, ЭЛЕКТРОВОЗНИНГ ЭЛЕКТР ҚИСМИ РЕМОНТИ БЎЙИЧА СЛЕСАРЬ-ЭЛЕКТРИК, ТОВАРЬ-РЕВОЛЬВЕРШЧИК, ЭЛЕКТР-ГАЗ ПАЙВАНДЧИ. Ўқиш муддати 3 йил.

Таълимнинг 3 йиллик муддатини битирган ўқувчилар ўрта маълумот тўғрисида диплом оладилар ва мутахассисликни эгаллайдилар.

Билим юртини «аъло» баҳода битирганларга олий ўқув юртларига имтиёзли шароитда кириш ҳуқуқи берилади.

Ўқиш даври меҳнат стажига қўшилади.

Билим юртига қабул қилинганлар 3 маҳал бепул овқат ва махсус кийим-бош билан таъминланадилар. Билим юртини битирганлар темир йўл транспорти ишчилари фойдаланадиган барча имтиёзлардан, шу жумладан Совет Иттифоқининг исталган пунктига етиб бориш учун бепул билет олиш ҳуқуқидан фойдаланадилар.

Бошқа шаҳарлардан келганларга ётоқхонадан жой берилади.

Машғулотлар 1 сентябрдан бошланади.

Билим юртининг адреси: Тошкент шаҳри— 74, Ҳамза райони, Слоним кўчаси (15, 23, 61-автобусларнинг «Замарин кўчаси» бекати, 8, 21, 48, 80«а» автобусларнинг «Котельная» бекати). Маълумотлар олиш учун телефон 96-34-90.

Тошкент трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармаси базасидаги

128-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

қуйидаги ихтисослар бўйича мутахассислар тайёрлайди:

8 синф ҳажмида маълумотлилар (ўқиш муддати — 3 йил) **— ҳаракатдаги трамвай ва троллейбус состави ремонти бўйича слесарь, тортиш подстанциялари диспетчери, автослесарь, трамвай ва троллейбусларнинг электр ва радиоаппаратуралари ремонти бўйича слесарь-электрик, электромеханика ва радиотехника системаларининг монтажчиси:**

Ўрта ҳажмда маълумоти бўлганлар (ўқиш муддати — 10 ой) **— трамвай вагонларини ҳайдовчи, троллейбус ҳайдовчи, автослесарь, контактли ва кабелли тармоқлардан фойдаланиш ва уларни ремонт қилиш бўйича электр монтёр, электромеханика ва радио техника системалари монтажчиси;**

Қуролли Кучлар сафидан запасга бўшатилган йигитлар ҳамда 17.5 ёшдан катта ёшдаги қизлар учун қуйидаги мутахассисликлар бўйича ўқиш муддати қуйидагича: трамвай ҳайдовчи — 5 ой, троллейбус ҳайдовчи — 6 ой, стипендия — 75 сўм.

МАШҒУЛОТЛАР — ЎҚУВ ГРУППАЛАРИ КОМПЛЕКТЛАНГАНДАН КЕЙИН БОШЛАНАДИ.

БОШҚА КАТЕГОРИЯДАГИ ЎҚУВЧИЛАР УЧУН МАШҒУЛОТЛАР — 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

8-синф ҳажмида маълумотли ўқувчилар ўқиш даврида давлат томонидан таъминланадилар ва ишлаб чиқариш практикаси даврида топган иш ҳақларининг 30 процентини оладилар. Ўрта маълумотли ўқувчилар 30 сўм стипендия оладилар.

Ҳамма ўқувчилар шаҳар электр транспорти ходимларига берилган имтиёзлардан фойдаланадилар. бошқа шаҳарлардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳри, 125-алоқа бўлими, Красновосточний кўчаси, 3«а»-уй (1, 17«э», 69-автобуслар; 13, 22-трамвайлар; 18-троллейбуснинг «Красновосточний депоси» бекати).

Меҳнат Қизил Байроқ орденли Октябрь Революцияси номли Тошкент тепловоз-ремонт заводи базасидаги

155-ТЕМИР ЙЎЛЧИЛАР ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

Узоққа қатновчи пассажир вагонларнинг проводниги — ўқиш муддати 1 йил. 17,5 ва ундан катта ёшдаги ўрта маълумотли йигит ва қизлар қабул қилинади. Уларга ойига 30 сўмдан стипендия тўланади. Ётоқхона билан таъмин этилмайди; машинада қолиплаш қолипловчиси ихтисосига 8— 10 синф маълумотидаги 17,5 ва ундан катта ёшдаги ўсмирлар қабул қилиниб, 8 синф маълумотидаги ўқувчиларга 30 сўм ҳажмида, 10 синф маълумотидаги ўқувчиларга эса 72 сўм стипендия тўланади.

Ётоқхона билан таъминланилади; электр кўприкли крани кранчиси ихтисосига 10 синф маълумотдаги 17.5 ва ундан катта ёшдаги йигит ва қизлар қабул қилиниб, уларга ойига 72 сўм ҳажмида стипендия тўлаб борилади. Ўқиш муддати —1 йил. Ётоқхона билан таъминланилади: тепловоз машинистининг ёрдамчиси, тепловознинг механик қисми ремонти бўйича слесарь. тепловознинг ва электр қисми ремонти бўйича слесарь, саноат асбоб-ускуналари ремонти бўйича слесарь, совутиш қурилмалари ремонти бўйича слесарлик ихтисосига ўқиш муддати— 3 йил. 15 ва ундан катта ёшдаги 8 синф маълумотидаги ўсмирлар қабул қилинади.

Ўқишга қабул қилинганлар 3 маҳал овқат, ишчи кийимлари билан таъминланадилар. чунончи, уларга ишлаб чиқариш практикаси вақтида иш ҳақининг 50 проценти тўланади.

Ўқиш даври меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртини битирганларга дипломлар берилади, билим юртини аъло баҳолар билан тамомлаганлар эса олий ва ўрта махсус ўқув юртларига имтиёзли шартлар билан ўқишга қабул қилинадилар. Битирувчилар темир йўл транспорти ходимларига берилган барча имтиёзлардан фойдаланадилар. шунингдек Совет Иттифоқининг исталган пунктига темир йўл орқали бепул бориб келиш ҳуқуқидан фойдаланадилар.

Ҳужжатлар ҳар куни (якшанбадан ташқари) **соат 9.00 дан 17.00 гача қабул қилинади.**

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри— 5, Червяков кўчаси, 12-уй (1, 5-трамвайлар 22, 55, 106-автобусларнинг «Фоменко кўчаси» бекати). Телефон 91-14-07.

ҲУНАР-ТЕХНИКА ТАЪЛИМИ СИСТЕМАСИДАГИ БИЛИМ ЮРТЛАРИГА КИРИШ УЧУН ҚАБУЛ КОМИССИЯЛАРИГА ҚУЙИДАГИ ҲУЖЖАТЛАРНИ ТАҚДИМ ЭТИШ ЛОЗИМ:

ҳунар-техника билим юртига кириш ҳақида билим юрти директори номига танлаган касбингиз кўрсатилган ариза, ўрта мактабни битирганлик ҳақидаги ҳужжат (гувоҳнома ёки аттестат), медицина справкаси (286-форма), 3 та фотосурат (3x4 см.), корхона ёки ташкилотнинг йўлланмаси (ўқишга ташкилотлар томонидан юборилаётган шахслар учун).

Билим юртига келиши билан ўқишга кирувчи ўз паспорти, ҳарбий рўйхатдан ўтганлиги ҳақидаги гувоҳнома (ҳарбий хизматга чақирилиш ёшидаги шахслар учун), ҳарбий билет (запасдаги ҳарбий кишилар), бу ҳужжатлар ўқишга кирувчининг шахсий делосига ёзиш учун талаб этилади.

Билим юртига кириш ҳақида ариза берган шахс танлаган касби бўйича ишлаш учун соғлиғи ва жисмоний ҳолати яроқлилигини аниқлаш учун медицина кўригидан ўтади.

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

1 ИЮЛЬ — ЧОРШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси.

18.00 Канаданинг миллий байрами— Конференция кунига бағишланган кинопрограмма. 18.30 Ф. Шопен асарларини Халқаро конкурс лауреати Л. Панкова ижро этади. Свердловскдан олиб кўрсатилади. 19.30 «Сўз —ёзувчиларга». 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Саккизинчи директор». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 20.05 Ю. Шпитальний. «Оддий шароитда». Телевизион спектакль премьераси. 21.30 «Время». 22.05 «Олам кинокамера кўзгусида». Кўрсатувни сиёсий шарҳловчи И. Фесуненко олиб боради. 22.55 «Дунё воқеалари». 23.10 Гандбол бўйича Халқаро турнир. Эркаклар. СССР — ЧССР терма командалари. Болгариядан олиб кўрсатилади.

Марказий телевидениенинг тўртинчи программаси

9.00 «Время». 9.45 Ҳужжатли фильмлар программаси: «Шахсан жавобгарман». «... ва йил охирида кичик карнавал». 10.25 «С. Маршак. Ҳаёти ва ижоди саҳифалари». 11.15 Мари АССР санъат усталари ва бадиий коллективларининг концерти. 12.05 «Тилло оҳу». Мультфильм. 12.35 С. Соловейчик. «Етти шамол» тўдаси». Телевизион спектакль. 5 ва 6-воқеалар. 14.05 РСФСР халқ артисти И. Безродний чалади. 14.25 «Телестадион». 14.55 «Дарахтга таъзим эт». Телевизион ҳужжатли фильм. 15.05 «Биргалашиб қўшиқ куйлаймиз». Музикали программа.

19.30 Қишлоқ янгиликлари». 20.30 «Марк Рейзен ижросида...». Фильм-концерт. 21.15 «Тунингиз ҳайрли бўлсин, кичкинтойлар». 21.30 «Время». 22.05 «Ишга тушириш». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

I

11.25 Кўрсатувлар программаси. 11.30 «Ойни этак билан ёпиб бўлмас». Болалар учун телевизион бадиий фильм. (2-серия) (рус.). 12.30 Болалар учун «Бойчечак». 13.00 «Жаҳон адабиёти дурдоналари». Р. Тагор (такрорий). 13.45 Ягона йўл» Бадиий фильм. (СССР—Югославия).

18.15 Кўрсатувлар программаси. 18.20 «Салом, Тулки хола». Мультфильм. 18.30 Болалар учун. «Қувноқлар даврасида». 19.00 КПСС XXVI съезди қарорлари — ҳаётга! «Тошкент тўқимачилик комбинати: реконструкция муаммолари». «Совет Ўзбекистони» газета редакцияси ва Ўзбекистон телевидиниесининг биргаликдаги рейди. 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 «Мирний». Телевизион ҳужжатли фильм. 20.10 «Ўзбекистон ССР Давлат Санъат музейи заллари бўйлаб». «Испанча портретлари» (рус.). 20.30 «Ахборот». 20.50 Лирик концерт. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Июль— ҳосил тўплашда ҳал қилувчи ой». Пахтакорлар учун кўрсатув. 22.20 «Бугун оламда нима гап?». Халқаро аҳвол кундалиги. 22.35 «Тирик мурда». Бадиий фильм. 1-серия (рус.). 00.05 Кўрсатувлар программаси.

II

18.35 Кўрсатувлар программаси. 18.40 Болалар учун фильм. «Бобик ва Барбос». 19.05 Абитуриентлар учун. Она тили. 19.40 «Поездлар БАМга боради». Телефильм. 20.00 Янгиликлар. 20.20 «Машаққатли йўл». Телевизион ҳужжатли фильм. (рус.). 20.50 Абитуриентлар учун. Физика.

2. ИЮЛЬ— ПАЙШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси.

17.30 Болалар учун. «Шаҳзода ва гадо». Телевизион бадиий фильм. 18.45 «Алкоголизм». Врач суҳбатлари. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 Марказий телевидение ва Бутуниттифоқ радиоси рус халқ чолғу оркестрининг концерти. 19.50 Вьетнам Социалистик Республикаси ташкил топганлигининг 5 йиллигига бағишланган программа: 1. «Вьетнамнинг космик старти». Ҳужжатли фильм. 2. «Ним исмли қиз». Телевизион бадиий фильм. 21.30 «Время». 22.05 «Фан оламида». Академик В. Л. Комаров ҳақида. 22.35 «Дунё воқеалари». 22.50 РСФСР халқ артисти В. Третьяков чалади. Программада Л. Бетховен ва И. Брамс асарлари.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

I

11.25 Кўрсатувлар программаси. 11.30 «Синюшканинг қудуғи». Болалар учун телефильм. 12.00 Мактаб ўқувчилари учун. «Эзги меҳнат чорагн». 12.30 «Тирик мурда». Бадиий фильм. 1-серия (рус.).

18.15 Кўрсатувлар программаси. 18.20 «Чурек ва кичкинтой», «Ҳайвон ўргатувчи». Мультфильмлар. 18.40 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Касбим—фахрим». 19.10 В. И. Лениннинг «Империализм капитализмнинг юқори босқичи» асари нашр этилганлигининг 65 йиллигига. В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалидан репортаж. 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 Шарқ халқларининг қўшиқлари. 20.30 «Ахборот». 20.50 Ўзбекистон телевидениеси ва радиоси халқ чолғу оркестри жўрлигида ёш солистлар концерти. 21.30 Москва. «Время». 22.05 КПСС XXVI съезди қарорлари — ҳаётга! «Чорвачилик — зарбдор фронт». 22.25 «Тирик мурда». Бадиий фильм. 2-серия (рус.). 23.45 Кўрсатувлар программаси.

II

18.35 Кўрсатувлар программаси. 18.40 Болалар учун фильм. «Алёнушка ва солдат». 19.00 «Сумгаит». Телевизион ҳужжатли фильм. 19.30 «Сайли-саёҳат». Фильм-концерт. 20.00. Янгиликлар. 20.20 «Бизнинг денгизчи юртдошларимиз» (рус.). 20.50 Абитуриентлар учун. Математика.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ»), —орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент — ГСП, Ленин кўчаси, 41. ТЕЛЕФОНЛАР: секретариат —33-57-02, бўлимлар: партия турмуши—22-53-66; саноат—32-53-83; қурилиш— 32-58-85; шаҳар хўжалиги — 32-57-83, совет қурилиши ва ҳуқуқ — 32-54-19, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари —32-53-10; адабиёт ва санъат —32-56-81; ахборот—33-28-95, спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик ишлари—33-55-32; хатлар —33-29-70; эълонлар бўлими —33-81-42; нашриёт диспетчери 32-78-94; нашриёт телефон станциясининг навбатчилари— 39-90-50.

Р — 07223. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64581. В—2153. 9